

Carta kua'an nuu yivi

Hebreo

Ndaku ni'in Yandios siki jniñu
ña'nu ni ja'a ya jiin Se'e ya

1 Undi na jana'an xaan, tijni
jinu ni ka'an Yandios, ko ndi
siin ndi siin jnu'un ja ni xna'an
ya jnu'un ya nuu chaa ni ka kuu
profeta ya. Ti maa da ni ka nakachi
da jnu'un un nuu chaa ni ka kuu
tata yo jana'an ja kuu nación
Israel vijna. Sia'an ni sa'a ya undi
na jana'an. ²Ko kivi ja kuan ya'a
vijna, chi sa su'va vi'i ga ni chindee
Yandios yo'o, chi ni taji ya Se'e ya
ni kii xndaku ya jnu'un ya nuu yo.
Undi saa ni ja'a ya jniñu nuu Se'e
ya nava maa Se'e ya un na xnukoo
ñuyivi jiin taka ja iyo. Ti ndi'i vii
ja iyo ni xndoo ya nuu nda'a Se'e
ya. ³Ti iin ni kuu Se'e ya jiin maa
ya chi ni ndaku ya nanu kaa maa
Yandios. Ti kandichi ya jiin maa
Yandios, chi iin ni ka kuña'nu ya. Ti
jiin maa jniñu ña'nu xaan ja ndiso
Se'e ya, so nini ka'an ni ya, ti taka
ja iyo jiin taka yivi ka siuku i taka
ja kuni maa Yandios. Ti iin jniñu
ña'nu ga kuu ja ni sandoo ya yo'o
nuu kuachi yo. Ti nu ni ndi'i ni
sa'a ya jniñu ña'nu un, ni ndaa ya

kuano'on ya andivi nuu ni ni'in ya
jniñu ña'nu xaan ga ja nchaa ya nuu
Yandios.

**Kuña'nu xaan ga Se'e Yandios
ja kuu taka ángel**

⁴Ti jiin taka jniñu un ni jini yo ja ni
nduña'nu ga Se'e Yandios ja kuu taka
ga ángel ja ka junukuachi nuu Yandios.
Sia'an kuu chi ni ni'in ya ta'u ja ni ni'in
ya iin jniñu ña'nu xaan ga ja kuu taka
ga ángel ka junukuachi nuu Yandios.

⁵Jandaa ndixia kuu yukan chi tu
ni ka'an Yandios jiin iin ánge sia'an
nanu yoso nuu tutu ii:

Maa ra kuu Se'e ri, ti vijna ni
sa'a ri ja na nduña'nu ra,
chi maa ri kuu Tata ra.

Ni tu ni kachi ya jiin iin ángel:

Maa ri kuu Tata nuu ra, ti maa
ra konani ra Se'e ri.

⁶Ko nu ni taji Yandios maa Se'e ya ni
kiji ya ini ñuyivi ja'a, ti ni kachi ya:
Ndi'i ángel ka junukuachi nuu ri,
na nachiñu'un i Se'e ri.

⁷Ti siki ángel ka junukuachi nuu ya
un ni kachi ya:

Nanu kee ni'in tachi, suni sia'an
ka sa'a ángel taka jniñu ta'u
Yandios.

Ti nanu kundee yañu'un un
ja'ma taka ja kayu nuu,
suni sia'an ka kundee taka
ángel un jiin taka jniñu ta'u
Yandios.

⁸Ko siki Se'e ya ni ka'an ya:

Maa ra kuu Yandios, ti ta'u ra
jniñu ja kuu saa ni.

Ti taka jniñu ta'u ra, kuu mani
jniñu ndaa.

⁹Nini ñukuu ini ra ja sa'a ra
niña jniñu va'a ja kuni maa
Yandios.

Ti jito u'u ra taka jniñu kue'e.

Ti ru'u, ja kuu ri Yandios ra, ni
tatu ri ro'o iin jniñu ña'nu
ga ja kuu taka ga ja ka
junukuachi nuu ri.

Ti jiin jniñu ña'nu ga un ni sa'a
ri ja vi'i ga na kusiñ xaan
ini ra ja kuu taka ga ja ka
junukuachi nuu ri.

¹⁰Ti suni kachi Yandios jiin Se'e ya:

Maa ra kuu ja ndisojniñu ña'nu,
ti undi nuu kuiti ni xnukoo ra
ñuyivi ja'a.

Ti suni maa ra ni sa'a andivi.

¹¹Ti taka yukan chi ndi'i naa.

Ko maa ra chi kuchaku ra ja
kuu saa ni.

Ti taka ja iyo un chi ndi'i kuu
ava, ti kutu'u nanu iin sa'ma.

¹²Ti maa ra nachijna'nu ra yukan
nanu iin sa'ma, ti ndi'i
nasama ra.

Ko maa ra chi jankivi nasama
ra. Ti tu ndi'i kuiti kivi
kuchaku ra.

¹³Ni tu ni kachi ya jiin iin ángel:

Kuncha ra nda'a kua'a ri ti
kuña'nu ra. Ti na chindee ri
ro'o ja na kundee ndi'i kuiti
ra jiin taka ja ka jito u'u ro'o.

Ni kachi ya.

¹⁴Ti taka ángel un vasu tu ka iyo
yiki kuñu, ko jini va'a nava ta'u
Yandios jniñu, ti yachi ka jandatu
nuu ya. Ti taji ya kuankoyo ja na
chindee taka yivi ka yi'i jiin maa
Yandios, ja na ni'in i ta'u i nuu ya.

Koto ma xnaa yo ta'u yo nuu Yandios

2 Ti ja kuña'nu xaan ga maa
Yandios, yukan kuu ja va'a
na chu'un ini yo taka jnu'un ya ja
ni jiniso'o yo siki Se'e ya. Chi nu
tuu, ti sanaa ti naa ini yo jnu'un un.
²Chi undi jana'an ni jajniñu Yandios
ángel ya ja ni ka ka'an i jnu'un ya, ti
ni ka jini yivi ja iyo ndaa jnu'un un.
Ti taka yivi ni ka sani'in ini jiin yivi
ja tu ni ka kandixia jnu'un ni ka'an
ángel un, ti ni ja'a xaan ya nundo'o
ni ka ndo'o i. ³Nu sia'an ni kuu undi
nuu, nusa ti ja kuu vijna, ñnanu kin
nama yo maa yo nuu nundo'o un
nu na kusiñ yo nuu ichi Yandios, ti
xndoo yo jnu'un kanuu xaan ga un
nu? Ti xnakan maa Jito'o ni stuu
ya jnu'un ja'a, ti sa ni ka ka'an tuku
taka chaa ni ka ñuso'o un, chi ni ka
jini da ja iyo ndaa. Ja yukan kuu ja
ni ka nakachi tuku da nuu yo. ⁴Ti
Yandios suni ni chindee ya taka
chaa ni ka nakani jnu'un ya. Chi ni
sa'a ya jiin da ja na sa'a da ndi siin
ndi siin jniñu nava na nakuni yo ja
kuña'nu xaan ndixia ya. Ti suni ni
ja'a ya Espíritu Santo nuu iin iin da.
Ti ni sa'a Espíritu un jiin da ja ni ka
sa'a da tijni nuu jniñu ña'nu, sia'an
nava kuni maa Yandios.

Ni kii Jesús nanu yiki kuñu yivi naa i

⁵Ti Yandios ansu nuu taka
ángel ya ni ja'a ya jnu'un ja na

kundisojniñu i nuu ñuyivi ja kii inga kivi, chi sa nuu Se'e ya ni ja'a ya jniñu un. Ti siki ñuyivi kii un kuu ja ka'an ri ja'a. ⁶Chi su'va yoso nuu tutu ii ja ni ka'an rey David najana'an jiin Yandios:

¿Nau kuu yivi ñuyivi ja'a ja ñukuu ini ni nuu i nu?

¿Xi nau ja kuu yivi kanchuku nuu ñuyivi ja'a ja nakutu ini ni ja kuu i nu?

⁷Tu ni sa'a ni i ja na kundisojniñu i nuu ni nanu ka kandiso jniñu taka ángel ka junukuachi nuu ni.

Chi jaku ni kivi vekoyo i ja na kundisojniñu i nuu ni.

Ko ni sa'a ña'nu ndixia ni yivi ni chiñu'un maa ni.

Ti ni ja'a jniñu nuu i ja na kuña'nu i siki taka ja ni sa'a ni.

⁸Ti tendi'i ja iyo nuu ñuyivi ja'a, ni sa'a ni ja na kuña'nu i nuu.

Kachi tutu.

Ti vasu ni sa'a Yandios ja na kuña'nu i nuu tendi'i ja ni sa'a ya, ko tu ni kendo ni iin ndajniñu ja tu ni kuña'nu i nuu. Ti vasu jandaa kuu yukan, ko changa ga kuni yo ja kuña'nu i nuu tendi'i ja iyo. ⁹Ko vijna na ti ni chaku ndaa ini yo ja Jesús, ja ni xnukuu ga ya ja kuu jaku ni kivi nuu taka ángel Yandios ja na ko ndo'o konene ya ti na kuñ ya. Ko chaku ini yo ja jiin jniñu ña'nu ni sa'a Jesús, nu ni ji'i ya ja kuu tendi'i yivi, ti vijna vii xaan ni nduña'nu ga ya. Ti tendi'i ni ja ka iyo vijna ka ja'a ja yiñu'un nuu ya. Yukan kundaa ja ni kunda'u ini Yandios nuu yivi naa i, chi ni taji ya Jesús ja ni ji'i ya nuu tendi'i yivi naa i.

¹⁰Ti taka ja iyo ja kuu maa Yandios kuu. Ni sa'a ya chi ni kusii ini ya. Ti kuni Yandios ja kua'a xaan se'e ya na kinkoyo i nuu ta'u ya jniñu, nuu vii xaan na nduña'nu i jiin ya. Ti ja yukan ni choxnuu ya Jesús ja na koo ndo'o koo nene ya nava na kundaa jniñu ni ja'a ya nuu Se'e ya. Sia'an ni sasiin ya Jesús ja na koo ndo'o koo nene ya nundo'o un nava na kotu'va ya jiin jniñu kanuu ga un. Chi mani maa Jesús ni sa'a jniñu ña'nu un, ja'a yivi naa i ja ni nama ya i nuu Yandios. ¹¹Chi maa iin ni Jesús sa'a ya ja na kuxio yivi naa i nuu jniñu kue'e ti na nduu i se'e Yandios. Ja yukan kuu ja maa Se'e Yandios, ya kuu Cristo Jesús, tu kukanuu ya ka'an ya ñanijna'an ya ka kuu yo, ¹²chi yoso nuu tutu ii Yandios ja ni ka'an Jesús jiin Tata ya:

Na xndaku ndaa na jnu'un ni nuu taka ñanijna'an na.

Ti ma'ñu nuu ka ndututu i jiin na, na kata kuaka na himno jiin i ja kuu i chaa ña'nu.

¹³Ti suni ka'an ya tuku ja iin nuu ya jiin taka yivi ja ka kuu i ñani ya:

Ru'u chi ñukuu ndaa ini ri maa Yandios.

Ti kachi tuku ya:

Ja'a kancha ri jiin taka se'e Yandios ja ni ja'a ya nuu ri ja na kunchuku i jiin ri.

Ni kachi Jesús.

¹⁴Ti siki taka yivi ñuyivi ja'a ja ja ni ka nduu se'e Yandios, suni ka chaku i kanchuku i jiin yiki kuñu i, ti suni sia'an ni chaku Jesús nuu ñuyivi ja'a nanu yiki kuñu iin yivi nava na kuñ ya ja'a yo. Ti jiin jniñu ña'nu un, ja ni ji'i ya ja kuu yo'o.

Yukan ni xnaa ya jniñu ni sa'a ja'u'u un ja ni skivi yivi naa i nuu kuachi i ti naa i. ¹⁵Ti suni jiin jniñu ña'nu ja ni ji'i ya ja'a yo, ti ni chajiyo ya taka yivi nuu jnu'un yu'u ja ka yu'u i kuu i, chi ka yu'u i ja jaa kivi kuñ i. ¹⁶Chi jandaa ndixia kuu ja tu ni kii Jesús nuu ñuyivi yo ja nama ya taka ángel ya jiin jniñu ña'nu un. Chi su'va ni kii nama ya yivi ka kuu jna'an tata yo Abraham najana'an. ¹⁷Ti siki ja ni nama ya yivi naa i, nusa ti iin ni kuu ja jiin yivi, siki taka ja ka ndo'o i nuu ñuyivi ja'a. Ti sia'an kundaa ja kuu ya iin sutu kuña'nu nuu Yandios, ja ni kunda'u ini ya yo'o, ti ni siuku ndaa ya jiin taka jniñu ni tatu Yandios nuu ya. Ja yukan kuu ni soko ya maa ya ja kuu yivi ja na kenchaa kuachi i, nava tukaa kuiti ini Yandios nuu i. ¹⁸Chi suni undi maa ya ni ndo'o ya ja ni jito nchaa ya nundo'o un. Ti ja yukan kuu ja chindee chituu ya yivi jitonchaa nundo'o un nuu i.

Kuña'nu ga Jesús ja kuu Moisés

3 Nde'e naa ra ñani, ja ka jini yo taka jniñu ña'nu ni sa'a Jesús ja kuu yo'o, ja jiin jniñu un ni ka kusiin yo, ti ni ka ndivi yo nuu Yandios. Sia'an ni sa'a Yandios chi ni kunda'u ini ya taka ro'o ja na nita'u ra ti kinkoyo ra nuu ta'u ya jniñu. Ti vijna kuni ri ja na ku'un ini ra Jesús, chi siki jnu'un ka kandixia yo un ti ka'an ndaa yo ja Jesús kuu maa apóstol kuña'nu ga ja ja ni stuu ya jnu'un Yandios, ti maa ya kuu sutu kuña'nu ga nuu Yandios. ²Ka jini va'a ra ja ni siuku va'a Jesús taka jniñu ni tatu Yandios nuu ya, nu ni taji ya na sa'a

ya jniñu apóstol kuña'nu, ja kuu ya iin sutu kuña'nu ga. Ni siuku ndaa kuiti ya jniñu un nanu ni siuku ndaa iin chaa Israel jana'an ja ni nani Moisés, na ni siuku ndaa da taka jniñu ni tatu Yandios nuu da, na ni janukuachi da nuu ñuu ya, ja undi jana'an un ni kachi Yandios ja ka kuu i maa yivi nación ya, ti sia'an va'a ni junukuachi Moisés nuu i. ³Ti kuña'nu xaan ga Cristo ja kuu Moisés, chi ni ni'in ga ya ja yiñu'un nuu yivi sia'an nanu ka ka'an va'a yivi siki iin chaa sa'a iin ve'e ti ansu maa ve'e un. ⁴Chi taka ve'e un ka iyo yivi ni ka sa'a. Suni sia'an taka ja iyo ni kuu jiin nda'a maa Yandios.

⁵Ti Moisés ni siuku va'a da jiin jniñu da ja ni junukuachi da ve'e Yandios undi naa jana'an. Ti taka jnu'un ni ka'an da, ja ni ja'a Yandios nuu da. Jiin jnu'un un ni xna'an ndaa da ti ni ja'a da jandaa siki iin kivi ja kii. ⁶Ti vijna ndiso jniñu maa Cristo nuu ve'e Yandios, chi kuu ya maa Se'e Yandios ja ndiso ya jniñu ve'e maa Tata ya. Ti ja kuu ve'e ya yukan ka kuu yo'o naa yo siki ja ka yi'i yo jiin ya. Ti yukan kuu jandaa nu ni ini yo na kandixia yo Cristo, ya ndiso jniñu ña'nu ja ni taji Yandios. Ti jiin yukan kusiini yo ka ñukuu ini yo ja ni'in ta'u yo nuu Yandios.

Yivi ka kandixia ndetatu i nuu kancha Yandios

⁷Ja yukan na chu'un ini ra jnu'un ka'an Espíritu Santo nuu tutu ii Yandios:

Vijna ti nu na chunso'o ra naa ra jnu'un ka'an Yandios naa ra.

- ⁸ Ti koto kuni'in ini ra nanu ni ka kuni'in ini yivi Israel na jana'an.
 Ti ni ka ndonda i siki jnu'un Yandios, chi tu ni ka jandatu i nuu Yandios na ni ka jikonuu i nuu ñu'un te'e un.
- ⁹ Yukan ni ka skexiko velu ra ru'u na jana'an, kachi Yandios, vasu ni ka jini da taka jniñu ña'nu ni sa'a ri nu uu xiko kuiya.
- ¹⁰ Ja yukan kuu ja ni kuiti ini ri nuu yivi jana'an un.
 Ti ni kachi ri: Nini ka kuu jika ini ra nuu ja kuu iin ichi va'a.
 Ti tukaa ka kuni kundikun ra ichi va'a un nasa xndaku ri.
- ¹¹ Ti siki yukan kuu ja ni kuiti ini ri, ti ni chisojnu'un ndaa kuiti ri nuu i, ja tukaa kuu nanita'u i ja na kivi i ndetatu i jiin ri nuu kancha ri.

Kachi tutu.

¹² Koto maa ra naa ra ñani. Koto ma kuni'in ini ra ja nakaka yata ra jiin jnu'un ni ka kandixia ra ti tukaa kuandatu ra nuu jnu'un ya, chi maa ya kuu Yandios chaku. ¹³ Ja yukan kuu ja kanuu ja na xndaku ni'in nuu jna'an ra naa ra ti kua'a jnundee ini jna'an ra. Ti sia'an sa'a ra taka kivi vijna naa ra, chi yii xaan kuan kuu kivi ja'a, ti tu jini yo nasa ga iyo ja na chindee jna'an yo, ti na xndaku ni'in nuu jna'an yo. Ko kanuu ja na xndaku ni'in nuu jna'an ra vijna nava ni iin ra tu nduni'in ini siki jnu'un ya, ja xnda'u kuachi un ro'o. ¹⁴ Ko nu na siuku ndaa yo jnu'un ya nava ni keja'a yo, na ni keja'a kandixia yo jnu'un Yandios siki Jesús, ti sia'an na siin yo

undi kivi sandi'i ni ga. Ti kivi un kuñukuu ini yo ja nduñu'nu yo jiin Cristo nuu ta'u ya jniñu. ¹⁵ Chi ka'an tutu ii Yandios:

Vijna ti nu na chunso'o ra jnu'un ka'an Yandios, ti tu kuni'in ini ra naa ra nanu ni ka nduni'in ini yivi Israel najana'an, na ni ka ndonda i siki jnu'un Yandios.

¹⁶ ¿Ka jini ra nau yivi ka kuu ja ni ka ñuso'o jnu'un Yandios ti ni ka nduni'in ini un nu? Suu tendi'i yivi ni yinda'a Moisés ja ni keni'in da ñuu Egipto. ¹⁷ ¿Nusa ti ka na'an ra nau nuu yivi ni kuiti ini Yandios ja ni kuu uu xiko kuiya nu? Suu nuu yivi ni ka sa'a kuachi ja tu ni ka kandixia jnu'un Yandios, ti tendi'i i ni ka ji'i undi nuu ñu'un te'e un.

¹⁸ ¿Ti nau nuu yivi ni chisojnu'un Yandios ja tukaa kivi kuiti i ndetatu ri jiin ya nusa? Suu taka yivi ni ka nduni'in ini nuu jnu'un ya yukan.

¹⁹ Ja sia'an ti ni jini ndaa yo ja tu ni kuu kivi koyo i nuu ñu'un ni chisojnu'un Yandios nuu i, siki ja tu ni ka kandixia i maa ya.

4 Ti ni kee ndixia yu'u Yandios ja kivi koyo yivi nuu kancha ya ja na ndetatu i, ti tu kuu kenchaa Yandios jnu'un un. Ko siki maa yo ja kanchuku yo kivi vijna, na kukutu ini yo koto yo jnu'un un, nava ni iin yo tu kendo ja tu ni'in yo nuu kivi yo, ja na ndetatu yo nuu kancha ya. ² Chi suni ni ka jini yo jnu'un va'a ya nanu ni ka jini yivi Israel najana'an. So ja nuu maa i, chi tu ni jajniñu jnu'un ni ka jiniso'o i un, chi tu ni ka kandixia i. ³ Ko yo'o ja ka kandixia yo jnu'un Yandios, ti jandaa ndixia kuu ja kivi

yo nuu kancha ya ja na ndetatu yo jiin ya. Ti siki yivi ja tu ka kandixia un ni kachi ya:

Siki ja ni kuiti ini ri nuu i, ti ni chisojnu'un teyii ri,
ja tu kivikoyo kuiti i nuu
kancha ri ja na ndetatu i jiin
ri.

Siukan ni ka'an Yandios vasu ja ni satu'va ya nuu ndetatu i undi na ni xnukoo ya ñuyivi. ⁴Chi siukan yoso jnu'un un nuu tutu ii Yandios siki kivi kuu uxia:

Nu ni jinu taka jniñu ja ni sa'a
ya, ti ni ndetatu ya kivi kuu
uxia.

⁵Ti suni sia'an yoso tuku nuu tutu ii Yandios:

Tu kivikoyo kuiti i nuu kancha
ri, ja ndetatu i jiin ri.

Ni kachi ya.

⁶Nusa ti inga yivi kuu ja kivi nuu kancha Yandios ja na ndetatu i jiin ya. Chi yivi Israel najana'an ja ni ka jiniso'o i jnu'un ya, tu ni ka kivi i nuu ndetatu i jiin ya, chi tu ni ka kandixia i jnu'un un. ⁷Ja yukan kuu ja ni ndaku ni'in tuku ya undi inga jinu na ni chaku chaa ni kuu rey nación Israel najana'an ja ni nani David, chi suni ni kachi ya nuu David nanu ka'an ya undi vijna, ti ni chiso David:

Vijna ti nu ka jiniso'o ra jnu'un
ka'an Yandios, ti koto kuni'in
ini ra nusa.

⁸Chi Josué ni kuu chaa ni skivi yivi Israel jana'an ñu'un nuu kunchuku i, vasu tu ni kuu maa ñu'un nuu ni chisojnu'un ya undi vijna. ⁹Vijna iyo tu'va iin ñu'un kanuu ga nuu kivikoyo yivi ka yi'i jiin Yandios, ti yukan ka ndetatu

ndixia i jiin ya. ¹⁰Chi yivi ja kivi nuu ndetatu Yandios ti ndetatu i, ko ja ni ka sa'a i jniñu va'a nuu ñuyivi ja'a. Ndetatu i sia'an nanu ni ndetatu Yandios kivi ni sinu ya na ni sa'a ya ñuyivi. ¹¹Nusa ti na koto yo maa yo ja na kivi yo nuu kancha Yandios ti na ndetatu yo. Ti koto nandeokava ini yo nanu ni ka sa'a yivi Israel jana'an ja tu ni ka kandixia i jnu'un ya.

¹²Chi jnu'un Yandios kuu ja chaku, ti siuku jnu'un ya nava kuni maa ya, chi kuu jnu'un un nanu iin yuchi ja xaan ndinduu yu'u, chi yeni'no undi ini yo, ti sa'a ja na jnuu kaji inijnuni yo. Jnu'un ya kuu nanu iin yuchi ja sasiin yiki yo jiin kuñu yo, chi jnu'un un stuu kaji tendi'i ja ndo'o ini yo jiin tendi'i ja kuni sa'a yo. ¹³Ti jandaa ndixia kuu yukan chi tu iyo ni iin yivi, ni tu ni iin ndajniñu ja chisa'yi ja tu kuni ndijin Yandios, Ti maa ya naki'in ya jnu'un siki taka jniñu un, chi ndi'i vii ni jini va'a ya, ti ni iin tu kendo sa'yi ja kuu nuu Yandios.

Jesús kuu sutu kuña'nu ga

¹⁴Jesús, Se'e Yandios kuu ya, ti jiin maa ya ka yi'i yo, ja kuu ya sutu kuña'nu ga, ti ja ni ndaa ya andivi nuu kancha Yandios. Ti yukan na kukutu ini yo jiin jnu'un ya ja na kachi nadaa yo ja ni ka kandixia yo ya. ¹⁵Chi maa ya kuu sutu kuña'nu ga ja kunda'u ini ya yo'o, ja so sa'u ini yo jiin jnu'un ka siuku yo. Ti taka ja ndo'o yo ja skanda ini yo, suni siukan ni ndo'o maa ya, vasu tu kuiti naa kuachi ya. ¹⁶Nusa ti na kotu'va yo nava tu yu'u yo kin tu'va yo nuu Yandios,

chi maa ya ta'u jniñu nuu yo, ti nuu maa ya na kakanta'u yo. Chi mani ya jiin yo, ti maa ya kunda'u ini ya yo'o. Ti siki yukan iyo ndaa ini ya, ti chindee ya yo'o taka jinu ja nandi'i yo jnu'un ndee ini.

5 Ti taka sutu nación Israel ja ni ka kuña'nu na undi jana'an, maa Yandios ni nakaji chaa un nuu yivi, ti ni jani ya da ja na kuncha da ma'ñu sava jiin yivi ja kuu nuu Yandios. Ti jniñu da kuu ja soko da tijni nuu ndajniñu jiin kuiti ja kuu nuu Yandios ja kuu nuu kuachi ni ka sa'a yivi naa i. ²Ti xndaku vita da nuu yivi nu tu ka chaku va'a ini i jnu'un Yandios ja tu ka siuku va'a i jnu'un un. Kuu sa'a vita ini da jiin yivi un, chi suni maa da kuu iin yivi, ti suni ndo'o da taka nundo'o ja ka ndo'o yivi un. ³Ja siki yukan suni kanuu ja na soko da kuiti nuu Yandios ja siki kuachi maa da, ti ansu nini ja kuu kuachi yivi naa i. ⁴Ti ni iin chaa tu ni kuu saña'nu da maa da ja nduu da iin sutu kuña'nu ga, chi mani maa Yandios kuu ja ni nakaji chaa un, nanu ni nakaji ya Aarón undi najana'an. ⁵Suni sia'an ni kuu jiin Cristo, ansu maa ya ni saña'nu ya maa ya ja nduu ya maa sutu kuña'nu ga, chi su'va maa Yandios ni ja'a ya jniñu ña'nu nuu ya ja ni ka'an ya sia'an:

Maa ra kuu Se'e ri. Vijna ti sa'a ri ja na nduña'nu ra, chi maa ri kuu Tata ra.

⁶Ti suni ka'an tuku ya nuu tutu ii: Kuu ra sutu ja kuu saa ni, sia'an nanu ni kuu Melquisedec.

Kachi tutu.

⁷Ti Cristo, nu ni kuncha ya nuu ñuyivi ja'a, vasu ni jikanta'u ya, ni

nde'e ya, ti ni kana jiin ko'o ya ja ni ka'an nda'u ya jiin Yandios, ja na nama ya Se'e ya nava tu kuu ya. Ti jandaa kuu ja kuu chajiyo ya Jesús nuu nundo'o un niku, ko ni siuku ya nava ni kachi ya ja na kondo'o Cristo. ⁸Chi vasu maa ya kuu Se'e Yandios, ko jiin taka nundo'o ni jito ya, yukan ni stuu ndijin ya nuu yo ja yiñu'un ni jandatu ya nuu Yandios. ⁹Ti nu ni siuku ndaa kuiti ya taka jniñu un, ti yukan ni kundaa kuiti ja maa ya kin nama ya yivi naa i nu na kandixia ndaa i jnu'un ya, ti sa'a ya ja na kuchaku i naa i ja kuu saa ni. ¹⁰Siki yukan ni nakani Yandios maa ya ja na kuu ya maa sutu kuña'nu ga, sia'an nanu ni kuu Melquisedec.

**Na koto yo maa yo ja tu xndoo
yo jnu'un ni kandixia yo**

¹¹Ti sia'an iyo kua'a jnu'un ja kuni xndaku ri nuu ra, ko yii ja xndaku ndi'i ri jnu'un un, chi ro'o naa ra ndee uun ini ra ja tu ka chu'un ini ra. ¹²Chi ja ni kuna'an ni ka kandixia ri jnu'un un, ti ja kuu xndaku ra jnu'un Yandios nuu yivi, ko siki ja ndee uun ini ra yukan kuu ja tu ka jitu ini ra, chi sa su'va ka kuni ra ja na xndaku tuku yo nuu ra nava ni ka keja'a ra undi nuu. Chi ka kuu ra nanu suchi yikin ja ka ji'i i niña lechu ja tuja'i kuu kaji yi staa. Sia'an ka kuu ra chi tu ka chaku ini ra ja na kutu'va ra uu ga jnu'un Yandios. ¹³Ti sia'an ka kuu ra nanu suchi yikin, chi tu ka chaku va'a ini ra jnu'un Yandios nava ni ka keja'a ka kandixia ra Cristo. Chi tu ka chaku ini ra jnu'un kachi Yandios ja tukaa jna'nu ndatu

yo siki kuachi yo, ti vijna na kaka ndaa yo nava iyo maa ichi ya. Tu ka chaku ini ra jnu'un un. ¹⁴Ko taka ga yivi ni ka kandixia jnu'un Yandios, chi ka iyo tu'va injnuni i, chi ka jitu ini i ti ka skua'a i jnu'un ya. Ti siki un ni ka jnuu ini i ja sasiin i nau kuu ja va'a ti nau kuu ja kue'e.

6 Ja yukan kuu ja tukaa kanuu ja xndaku suku ri jnu'un Yandios ja ni ka kutu'va ra undi nuu na ni ka keja'a ka kandixia ra Cristo. Ti vijna kanuu ja na kutu'va ra inga jnu'un siki Cristo. Tukaa nandi'i ja na xndaku ri ja na nakani ini ra nuu kuachi ra nava tu naa ra. Tukaa ga kanuu xndaku ri ja na kandixia ra jnu'un Yandios siki Cristo. ²Tukaa ga nandi'i ja na xndaku ri jnu'un un nuu ra naa ra, xi siki jnu'un skuanducha, xi jnu'un ja chaa yo nda'a yo xini yivi, xi jnu'un siki ja nandoto ndiyi, xi jnu'un siki ja jna'nu ndatu yivi ja kuu. Tukaa ga kanuu kuu ja na xndaku ri jnu'un un nuu ra. ³Ko vijna ti va'a ga ja na xndaku ri tijni ga jnu'un kanuu ja kuu siki Cristo. Ti sa'a yo yukan nu na kua'a ya jnu'un kuchaku nuu yo ti'li ga.

⁴Chi ka iyo yivi ja ni ka jiniso'o i jnu'un Yandios siki Cristo. Ti ni ka xndoo ndixia i ichi kue'e ni ka jika i un nu ni ka jiniso'o i jnu'un Yandios siki Cristo, chi ni ka nakuni i ja Yandios, Ya kancha andivi, ni kunda'u ini ya maa i. Ti suni ja ni ka ni'in i Espíritu Santo. ⁵Ti jnu'un Yandios ja ka'an siki Cristo, ja ni ka nakuni va'a i jnu'un un, ti ni ka jini i jniñu ña'nu ga ja ni ka jna'an i naa ni ka keja'a ka kandixia i. Ti

taka jniñu ña'nu un na koo kua'a ga ja kuu inga kivi kii. ⁶Ti siki yivi un, nu na nakaka yata i ja tukaa ga kandixia i jnu'un Yandios siki Cristo, yukan ti tukaa ga kuu nandeokuñi i nuu jnu'un Yandios ja na nakani ini i nuu kuachi ka'nu un, chi kuu un nanu ja kankuachi suku i ja'a Cristo ja tu kuu ya maa Se'e Yandios, nanu ja iin ni kuu i jiin yivi ja ni ka jatakaa ya nuu nda cruz. Ti siki kuachi ka'nu un ni ka naa ini i ti tukaa ga ka ñukuu ini i Cristo, ti yukan kuu ja ka yisikinchaa i Yandios nuu taka ga yivi, chi skata i maa i yaku i nuu chitu un jiin jnu'un un. ⁷Ti yivi un kuu i nanu ñu'un ja nu kuun sau nuu ti ndi'i ni nducha un ji'i. Ko nu ni kuva'a itu nuu, ti va'a koo jiin taka chaa ka sajniñu nuu ñu'un un. Nu sia'an ti kusii ini Yandios jiin chaa un. ⁸Ko nu nakua'a mani iñu jiin inga nuu yuku ndeva'a, yukan ti kachi chaa xiin ñu'un un ja va'a ga na kayu jiin ndi'i ja iyo nuu. Ti suni siukan jna'nu ndatu yivi nu na nakaka yata i.

Jiin jnu'un ndee ini ti kundee yo

⁹Ti siki taka ro'o ñani, vasu ka'an ri taka jnu'un un jiin ra, ko ñukuu ndaa ini ri ja tu jna'nu ndatu ra. Chi su'va ni chindee ya ro'o jiin taka jniñu ni sa'a ya ja kuu ra naa ra, ti jiin yukan keta'u ra nuu ya. ¹⁰Chi jini va'a yo ja iyo ndaa kuiti ini Yandios. Ja yukan kuu ja tu naa ini ya taka jniñu va'a ka sa'a ra, nanu kunda'u ini ra ñani jna'an ra, ja suni ka yi'i da jiin Cristo, jiin ja ni ka junukuachi ra nuu da, ti sia'an siin ra jiin jniñu va'a un.

¹¹Ko ndiyo ini ri ja na chu'un ini ra ti siin ra jiin jniñu va'a un undi kivi na nakuaka Yandios ro'o, ti sa kuñukuu ini ra ja ni'in ra ta'u ra nuu ya. ¹²Ko tu ka'ncha ini ra nanu ka sa'a chaa kuxi un. Su'va kukutu ini naa ra ti siin jiin jnu'un ndaa Yandios sia'an nava ni ka kandixia ndaa sava yivi, ti ka siuku ndaa i, ti keta'u i nuu Yandios nava ni chiso jnu'un ya.

¹³Na ni chisojnu'un Yandios nuu tata yo Abraham jana'an, ti ni ndakuni'in ya maa ya ja ni ka'an ndaa ya, chi tukaa ga nau inga ndakuni'in ya ja kuña'nu ga, chi maa iin ni ya kuu ja ja'a jandaa ya. ¹⁴Ti ni ka'an ya: "Jandaa ndixia ja va'a xaan na sa'a ri ro'o, ti sa'a ri ja na ndukua'a xaan jna'an ra", ni kachi Yandios jiin Abraham. ¹⁵Ti ni ndatu kuee Abraham kua'a kuiya undi ni ni'in da nava ni chisojnu'un Yandios nuu da. ¹⁶Ti nu na chisojnu'un taka yivi, ti ndakuni'in i sivi iin chaa kuña'nu ga ja kuu maa i. Nu iyo iin jnu'un ndajnu'un i, ti nu iin chaa ka'an chisojnu'un da jiin sivi Yandios, yukan ti kukuee ni, ti tukaa ga ndajnu'un da.

¹⁷Ti yukan maa Yandios, vi'i ga kuni ya ja na kenda ndijin ga taka jnu'un ni chiso ya, ja tu kuiti nakani yata ini ya siki taka ja ni keyu'u ya ja kua'a ya nuu i. Yukan ti ni chisojnu'un ya jiin i. ¹⁸Jiin yukan chaku va'a ini yo ja tu kuiti nakani yata ini ya. Ti jandaa kuu yukan chi ni chisojnu'un ndaa ya ja siuku ya jnu'un ya. Ja yukan kuu ja ni nama ya yo'o kivi na ni ka nakani ini yo, ti ni ka xndoo yo taka jnu'un ndeva'a nava ni

kunchuku yo. Yukan kuu ja ka iyo jnu'un ndee ini yo. Ti ka ñukuu ndaa ini yo ja na siuku ya jnu'un ya nuu yo, ti na ni'in yo ta'u kua'a ya nuu yo. ¹⁹Ti ka ñukuu ini yo ni'in yo ta'u ja kua'a ya nuu yo. Chi jandaa ndixia kuu ja ni ja'a ya jnu'un un nava tu na tu'u ini yo, nanu tu kanda iin barco nu na chi'i kunu yo ancla chii nducha, ti tu skanda barco un nu yi'i ancla un. Ti sia'an kuu jnu'un ni chisojnu'un Yandios nuu yo. Chi nu na kukutu ini yo ti kuñukuu ini yo ja kivi yo nuu kancha ya, nanu ni kivi sutu kuña'nu un ichi jata sa'ma yindaka ini ve'e ii Yandios. Chi vijna ti yo'o ja ka ñukuu ndaa ini yo ya, ti kuu kivi yo nuu kancha maa ya vijna. ²⁰Ti kivi ndixia yo, chi xnakan ni kivi Jesús ja ka'an ya ja'a yo. Ti sia'an ka'an ya, chi ja kuu saa ni ni nduu ya iin sutu kuña'nu ga, nau ni kuu sutu Melquisedec najana'an.

Kuu Jesús sutu nanu ni kuu Melquisedec

7 Ti maa Melquisedec ni kuu da rey ñuu Salem, ti ni kuu da sutu nuu Yandios kuña'nu xaan. Ti ni jan nujna'an da Abraham na vendii da nu ni kundee da ni ka kanaa da jiin taka ga rey un, ti jnu'un ni jikanta'u da nuu Yandios kuu ja na chindee ya Abraham. ²Ti taka uxi ndajniñu ja ni skenchaa Abraham nuu taka rey un, ni ja'a da iin iin taka yukan nuu sutu Melquisedec. Ti sivi Melquisedec kuni ka'an "Rey ja sa'a niña jniñu ndaa." Ti suni nani da rey ñuu Salem, ti jnu'un Salem kuni ka'an "Rey sa'a ja na kukuee." Ti jiin

yukan suni nani da: “Rey ni sa'a ja ni iyo ndee, ni iyo sii ini yivi.” ³Ti tu ka'an tutu ii Yandios jnu'un siki Melquisedec ja ni iyo tata da, ni iyo nana da, ni tu ndenda ni iin jna'an da jana'an. Ti suni tu ka'an nuu tutu ii nama ni kaku da, ni nama ni ji'i da. Chi ni kuu da sutu nanu kuu Jesús, Se'e Yandios, chi ja kuu saa ni ni siin jniñu da ja kuu da sutu.

⁴Ti kani ini taka ra naa ra nasa ni kuña'nu Melquisedec, ja undi tata yo Abraham najana'an. Suni ni kuña'nu da, ko ni ja'a da iin iin ndajniñu nuu taka uxi ja ni kenchaa da nuu taka ga rey un. ⁵Ti ja ka jini yo ja taka uxi ndajniñu ja ka ni'in yivi, na kua'a i iin iin nuu taka chaa ka kuu sutu, chaa ni ka kuu jna'an Leví najana'an. Ti sia'an ni kuu nava ka'an ley Moisés. Ti ni ka ki'in da nuu yivi vasu ka kuu i jna'an da, vasu maa iin ni Abraham ni kuu tata da naa da. ⁶Ti Melquisedec vasu tu ni kuu da jna'an Leví jana'an, ti vasu sia'an, ko ni ki'in da iin iin nuu siki taka uxi ja ni ja'a Abraham nuu da. Ti suni ni jikanta'u da nuu Yandios ja na chindee ya Abraham, vasu Abraham ni kuu maa chaa ni chisojnu'un ya nuu.

⁷Ti jini va'a yo ja chaa kuña'nu ga kuu ja ni jikanta'u nuu Yandios ja kuu iin chaa nukuu. ⁸Ti vijna chi taka sutu ka ki'in da iin iin nuu siki taka uxi ja ka ñava'a yivi naa i, vasu taka sutu un suni kuñ da, ti nasia'a da jniñu da nuu inga chaa. Ti Melquisedec suni ni ki'in da, ko ja siki maa da chi ka'an tutu ii Yandios ja siin jniñu da nanu ja chaku da undi vijna. ⁹Ti suni

kuu ka'an yo ja Leví, chaa ni ki'in iin iin nuu taka uxi ndajniñu ka ñava'a yivi, ti suni sa'a yo ja nuu maa da ni ki'in Melquisedec iin iin nuu siki taka uxi un. Chi ja ni ja'a Abraham nuu Melquisedec, ti yukan kuu ja suni ja ni ja'a da nuu maa Leví jiin tendi'i jna'an da ja kii. ¹⁰Chi nuu jna'an da ja ni xnukoo tata yo Abraham jana'an ni kuu Leví, ti vasu changa ga kaku da kivi ni ka ndejna'an Melquisedec jiin Abraham. Ti nanu ja ni ja'a Leví uxi nuu iin iin un kuu ja ni ja'a Abraham.

¹¹Ti nuu jna'an Leví jana'an ni kii sutu Aarón jiin taka sutu ni kikoyo ga. Ti taka da ni ka xna'an ley Yandios nuu yivi Israel jana'an. Sa ti ni kuu sa'a ndixia da ja kendo ndaa yivi jiin ley un niku, ti va tukaa kanuu ja na nukuiñi inga nuu sutu ja kuu Aarón jiin taka ga jna'an da. Ti inga nuu sutu un kuu Cristo ja kuu nanu ni kuu Melquisedec. Chi sa ti ni ka siuku ndaa ndi kuiti da jiin taka jnu'un un, va ja ni ka kundaa taka yivi Israel niku. Va tu kanuu ja kii nukuiñi inga sutu nuu jna'an Aarón, ko ja yukan su'va ni kii inga sutu nanu ni kii sutu Melquisedec. ¹²Ko nu na nasama inga sutu, ti suni nasama da ley xndaku da. ¹³Nusa ti ni sama ndixia ley yukan, chi ka'an nuu tutu ii Yandios ja Jito'o Jesús ni kuu inga nuu sutu, ti ni kaku ya nuu inga jna'an da jana'an, ti nuu jna'an da un ni kaku ya un, ni iin kuiti inga sutu tukaa ni ka kenda un. ¹⁴Chi jini va'a yo ja nuu jna'an Judá ni kaku Jito'o. Ti siki jna'an

un tu ni ka'an kuiti Moisés ja ni ka kuu i sutu.

¹⁵Ti siki yukan jini va'a yo ja Cristo ni nukuiñi ya ja kuu ya inga nuu sutu nanu ni kuu Melquisedec.

¹⁶Ti tu ni kuu ya sutu ja ni ka kaku nuu jna'an Leví nava ni ka'an ley jana'an, chi maa ya kuu sutu siki ja ndiso ya iin jniñu ña'nu ja na kuchaku ya ja kuu saa ni, ti tu naa kuiti ya. ¹⁷Chi siki maa Jesús ka'an Yandios nuu tutu ii ya:

Kuu ra sutu ja kuu saa ni, nanu sutu Melquisedec.

Ni kachi tutu.

¹⁸Ti jniñu ni ta'u ley jana'an ja kuu taka sutu, chi ni naa vijna, chi tu ni ni'in jniñu ja kendo ja kuu saa ni. ¹⁹Chi ley ni ja'a ya nuu Moisés, tu ni siuku ndaa kuiti un ja kendo ndaa yivi nuu Yandios. Ko vijna iyo iin jnu'un ndee ini jiin jnu'un ka'an inga sutu un, chi jiin jnu'un un kuyajni yo nuu maa Yandios. ²⁰Ja yukan ni ka'an ndaa Yandios ja Jesús kuu sutu yo. ²¹Chi taka chaa un, tu ni kachi maa Yandios ja na kuu da sutu. Chi nini ja kuu maa Jesús ni ka'an kaji Yandios ja na kuu ya sutu, chi ka'an nuu tutu ii:

Ni chisojnu'un teyii Jito'o

Yandios, ti tu nakaka yata kuiti ini ya.

Kuu ra sutu ja kuu saa ni, nanu ni kuu sutu Melquisedec.

Ni kachi tutu.

²²Ti siki jnu'un ni ka'an Yandios un, ni kenda iin jniñu va'a ga ti ansu maa ley jana'an, chi maa Jesús ni siuku ndaa kuiti ya jnu'un teyii ni ka'an Yandios. ²³Ti taka ga sutu un, chi ni ka iyo kua'a da, ko taka da ni ka ji'i, ti tu ni kuu kuñii

da ja kuu saa ni. ²⁴Ja yukan kuu ja taka sutu un ni ka ji'i da, ko vijna maa Jesús tu kuú kuiti ya, ti kuñii ya ja kuu saa ni. Ti taka jniñu sa'a ya tu naa, vanuxia chaku ya sia'an ni. ²⁵Ja yukan kuu ja ndiso jniñu ya ja na nama ya yivi ja na kuchaku i ja kuu saa ni nu na natu'va i nuu Yandios siki jniñu ni sa'a Cristo. Chi chaku ya sia'an ni ti ka'an nda'u ya ja'a i nuu Yandios.

²⁶Ja sia'an kuu ja iin sutu kuña'nu xaan kuu Jesús ja ndiso jniñu ya nuu yo. Chi sutu ii kuu ya, ti tu iyo ni iin kuachi nuu ya, iyo ndoo kuiti ya, ti tu yi'i ya jiin yivi ka sa'a kuachi, chi kuña'nu xaan ga ya ja kuu taka ga jniñu ña'nu, undi nuu maa andivi kuña'nu ya. ²⁷Ti maa ya tu nandi'i ya ja sa'a ya nanu ni ka sa'a taka sutu ni ka kuña'nu Israel jana'an, ja ni ka kivi da ni ka soko da kuiti ja kuu nuu kuachi maa da xnakan, ti ni ka soko da kuiti nuu kuachi yivi naa i. Chi iin jinu ni soko ya maa ya ja'a yo ja kuu saa ni. ²⁸Chi jiin ley ni ja'a Yandios nuu Moisés, ni ka nukuiñi taka sutu ka kuña'nu nuu yivi vasu ni ka sa'a da kuachi, ti siki un tu ni kuu ja siuku ndaa kuiti da. Yukan ti kuee ga ti ni ka'an Yandios. Ti jiin jnu'un ni ka'an ya yukan, ni jani ya Se'e ya ja na kuu ya sutu kuña'nu ga, chi maa iin ni ya ni siuku ndaa kuiti ja kuu saa ni.

Ka'an Jesús ja'a yo nuu Yandios ja iyo iin jniñu jaa

8 Iin ti jnu'un kanuu ga ja ni ka'an ri un kuu ja'a: ka ñava'a yo iin sutu kuña'nu nanu ni ka'an ri, ti kuña'nu ya nuu andivi, chi

kancha ya xiin Yandios nuu ta'u maa Yandios jniñu kuña'nu ga undi andivi. ²Ti vijna kuu ya sutu undi andivi nuu junukuachi ya ja'a yo nuu maa ve'e ii nuu Yandios. Ti maa Jito'o Yandios ni sa'a ve'e ii un, ansu iin iin yivi, chi tu kaa un nanu kaa ve'e ii jana'an ja ni ka sa'a yivi. ³Ti taka sutu ka kuña'nu un ni jani Yandios ja na soko da ndajniñu jiin kuiti ja kuu ta'u nuu Yandios. Ja sia'an kuu ja Cristo Jesús suni iyo na'lin ja ni soko ya nuu Yandios, chi maa ya kuu sutu. ⁴Ko sa ti ni kuncha ga Jesús nuu ñuyivi ja'a niku, ti va tujai' kuu ya sutu, chi ni ka iyo ga sutu ja ka soko da kuiti nava ka'an ley Moisés. ⁵Ti jniñu ja ka sa'a sutu Israel un, tu kejn'an iin nuu jiin jniñu ña'nu ga ja sa'a maa Yandios, Ya kancha andivi. Yukan so ka natejna'an da ja ka ndaku ini maa da nasa kuu nava ni xndaku Yandios nuu da. Ti sia'an kuu chi jini ndaa yo ja Yandios ni xndaku nuu Moisés na kivi ni keja'a sa'a da ve'e nii najana'an xaan, ti ni kachi ya: "Va'a koto nchaa ra nasa sa'a ra taka jniñu nava kaa taka ja ni xna'an ri nuu ra undi xini yuku un", ni kachi Yandios jiin da. ⁶Ko vijna chi sa'a Cristo jniñu ña'nu xaan ga ansu ja ni ka sa'a taka sutu un, chi ndiso ya jniñu nava iyo iin jniñu jaa ja va'a xaan ga, chi jniñu un kuu jnu'un ka'nu ga ja ni chisojnu'un Yandios ja sa'a ya.

⁷Chi ley ja kuu jniñu ni ja'a Yandios nuu Moisés, nu ni siuku ndaa kuiti ni kuu, ti tukaa kanuu ja koo inga jniñu, ko tu ni kuu siukan, ⁸chi yivi Israel un tu ni ka siuku ndaa kuiti i jiin jniñu yoso nuu ley

un. Chi ni ka'an Yandios jiin i nanu kachi tutu ii ya:

Kii kivi ja na nasa'a ri iin tratu jaa jiin yivi ñuu Israel jiin yivi ñuu Judá, kachi Jito'yo Yandios.

⁹Ti tukaa koo nanu ni iyo jniñu ja ni sa'a ri jiin taka tata i jana'an Israel na jana'an na ni keni'in ri yivi un nuu nación Egipto.

Ko tu ni ka siuku va'a taka i jiin jniñu yoso nuu ley ni ja'a ri.

¹⁰Nusa ti su'va na koo jniñu nasa'a ri jiin yivi Israel vijna, undi na jaa kivi un.

Ti ja'a kuu jniñu, kachi Jito'o Yandios.

Sa'a ri ja na nuku'un inijnuni i ley ri, ti na sa'a ri ja na kuñukuu ini i ti na kuandatu i nuu.

Yukan na ti kuu ri Yandios nuu taka i, ti maa i nduu yivi maa ri.

¹¹Ti yivi un tukaa nini kuu ja na xndaku nuu jna'an i ja nau kuu maa Jito'o Yandios.

Chi tendi'i yivi un kuni ndaa i ja kuu ri Jito'o, vasu kuu yivi kuachi xi yivi ña'nu ga.

¹²Ti siki jniñu jaa un kuu ja kuan ka'nu ini ri nuu kuachi i, ti tukaa ga ndaku ni'in ri kuachi un, chi maa ri kuu Jito'o Yandios.

Ti tukaa kankuachi ri ri siki i ja siki jniñu ndeva'a un.

Ni kachi Yandios.

¹³Ti ja ni ka'an ya ja kua'a ya iin jniñu jaa, kuni ka'an un ja tukaa kuajniñu jnu'un ja ni ja'a ya undi najana'an. Ja yukan na ti jini yo

ja iin ja ni ku tu'u, tukaa kuaniñu. Yukan chaku ini yo ja kuan kuyajni naa.

**Nasa ni ka chiñu'un yivi
Yandios jana'an**

9 Ti jnu'un najana'an un ni ta'u ndaa jniñu nasa chiñu'un yivi Yandios, jiin nasa koo se'e ii nuu ñuyivi ja'a. ²Ti ni ka sa'a i iin ve'e ii ja ni ka sa'a i jiin ñii, ti ni iyo uu ve'e. Ti ini iin ve'e ja nani ve'e ii, ni kundichi iin candelero oro, jiin mesa oro ni kunchuku staa stila ii nuu. ³Ti ni iyo iin sa'ma ndita ja sasiin inga ve'e ja nani ve'e ii xaan ga. ⁴Ti ini yukan ni iyo iin altar niña oro, nuu kayu suxia kutu vixi. Ti suni ni iyo iin jajnu nuu kañu'un ley ni ja'a Yandios nuu Moisés, ti ni tu'u siki jajnu un ni ka nakuaka i niña oro, ti ini jajnu un kande iin tindo'o ja ñu'un iin nuu staa ii nani maná ja kuni ka'an staa ni kii undi nuu andivi. Ti suni yukan kande yujnu sutu ni kuña'nu ni nani Aarón ja ni nenenduu yuku i, jiin laja yuu nuu yoso ley ni ja'a Yandios nuu Moisés. ⁵Ti siki jajnu un kanchuku uu nuu ángel ka iyo ndijin ja ka xna'an ja yukan kancha maa Yandios kuña'nu. Ti jiin ndijin i un ka jasi i nuu niñi kuiti kanchuku yuyu siki jajnu un, ja yukan ni kuu nuu ni iyo jnu'un ka'nu ini Yandios nuu yivi. Sia'an ni kuu ko vijna tukaa ka'an yo jnu'un un.

⁶Ti na ni jinu taka un, ti nuu nuu ni ka kivi taka sutu ini ve'e un ja ka sa'a jniñu da ja ka kuu da sutu. ⁷Ko inga ve'e ii xaan ga un, tu kuu kivi sava'a ni ga sutu xi sava'a ni ga

yivi. Chi maa iin ni sutu kuña'nu ga un kuu ja kivi iin vanuxi ni jinu ja kuu ni kuiya. Ti suni tu kuu kivi da nu tu iyo niñi kuiti ja soko ja nuu Yandios ja kuu nuu kuachi maa da jiin nuu kuachi yivi ni ka sa'a naa i, ja tu ni ka jini i ja ni kuu iin kuachi. ⁸Ti jiin jnu'un un ni xna'an Espíritu Santo ja na ni iyo ga ve'e ii nuu ñuyivi jana'an, ti tu iyo jnu'un ja kivikoyo yivi nuu ii xaan ga un. ⁹Chi taka yukan kuu ja xna'an nuu yo nasa kuu kivi vijna. Chi taka i ni ka soko ndajniñu ja kuu ta'u jiin kuiti nuu Yandios, vasu tu ni kuu sandoo iin jinu ni inijnuni i. ¹⁰Chi taka ja ni ka sa'a i ini ve'e ii jana'an un, ni kuu ja siki yiki kuñu yo, nasa kaji yo, nasa ko'o yo, nasa ndundoo yo. Ti ni jajniñu yukan undi ni kii Cristo jiin iin jniñu ña'nu ga, ja undi sa ti tukaa ga ni siin.

¹¹Ti vijna chi ja ni kii Cristo, ti maa ya kuu sutu kuña'nu xaan ga, chi ndiso ya iin jniñu ña'nu, ti ni ni'in ya ja taka ja kuni kua'a Yandios nuu yo. Ti maa ya kuu sutu nuu ve'e ii ga undi andivi ja kuña'nu ga ti va'a ga, ansu ve'e ii jana'an, chi ansu jiin nda'a yivi ni kuu ja kachi yo ja nanu ñuyivi ja'a kuu. ¹²Ti ja ni kivi ya nuu andivi nuu kancha Yandios nuu ii xaan ga, tu ni soko ya niñi ndixi'yu xi niñi chelu, chi ni jati ya niñi maa ya na ni ji'i ya. Ti jniñu ña'nu ni sa'a ya un ni kuu iin jinu ni ja kuu saa ni, ja ni soko ya maa ya nuu Yandios ja siki yo, ti sa ni kivi ya andivi. Ti sia'an ni nama ya yo'o ja na kuchaku yo ja kuu saa ni. ¹³Ti ja na nundoo yivi un ni ka soko da niñi xndiki jiin niñi ndixi'yu, jiin chelu

kuachi ja na kayu nuu altar un, ki'in da yaa un ti joso da siki yivi ja na ndundoo i. Yukan na ti ndundoo tuku i ja chiñu'un i Yandios. Chi nava na ndundoo yivi un ti ka soko da niñi xndiki jiin niñi ndixi'yu, ti yaa chelu kuachi ja ni kayu nuu altar kuu ja joso da nuu taka yivi ja na ndundoo i, ti siukan ndundoo tuku i ja chiñu'un i Yandios. ¹⁴¿Nu sia'an ni iyo, ti ansu ii ga niñi Cristo nu? Jandaa kuu ja ii ga, ko maa Espíritu ni chindee ja na siuku ndaa kuíti ya jniñu un, ti sia'an ni sa'a Espíritu, chi iin ni kuu Espíritu jiin Cristo ja kuu saa ni. Ti jnu'un jana'an un ni jajniñu niñi taka kuíti. Ko kuña'nu xaan ga jniñu ni sa'a maa Cristo jiin niñi ya ja ni jati ya na ni ji'i ya, chi jiin jniñu ña'nu un ni sandoo Cristo yo'o naa yo nava tukaa kuncha kuachi yo jiin inijnuni yo, nava yukan na ti tukaa kundiyoyi ini yo ja sa'a yo jniñu kue'e, ja sasiin yo maa yo nuu Yandios, ti naa yo. Chi su'va iin jniñu ña'nu ni sa'a Cristo. Yukan sa'a ja nini na kundiyoyi ini yo sa'a yo mani jniñu ja kuu nuu maa Yandios, chi maa ni ya kuu Ya chaku.

¹⁵Ti siki jniñu ña'nu ni sa'a Cristo ja ni ji'i ya, yukan kuu ja ndisojniñu ya nava ni iyo jnu'un jaa ja kancha ya ma'ñu sava jiin yo ja kuu nuu Yandios. Chi na ni ji'i ya ni chunaa ya taka kuachi yivi nava ni iyo jnu'un jana'an ja ni ja'a Yandios nuu Moisés. Ti jiin jniñu ña'nu ni sa'a Cristo na ni ji'i ya ni ja'a ya jandaa ja ni siuku ndaa kuíti ya jnu'un Yandios yukan nuu taka yivi ja kana ya, ti jnu'un un kuu ja kua'a ya ta'u nuu yivi un ja kuu saa ni.

¹⁶Chi jini yo ja ka iyo yivi ka sa'a iin jniñu ja ka ka'an siki yaji ja kuu se'e i, ti nijniñu un undi nu ni ji'i yivi xiin ñu'un un. Ti nu iyo iin jnu'un, jini yo ja nu iin chaa na sa'a da iin tutu ja ka'an ja kua'a da ta'u se'e da, ti undi nuu ni ji'i da, sa ni'in jniñu tutu un. ¹⁷Ko nu ni chaku ga yivi xiin tutu un, ti changa ga kuajniñu, chi undi nu ja ni ji'i da, ti sa kuajniñu. ¹⁸Ti ja siki jnu'un jana'an un, suni ni ka ji'i kuíti, ti ni ka jati ti niñi ti, ja jiin yukan ni kundaa nava ka'an jnu'un jana'an un. ¹⁹Chi na ni ka'an Moisés nava ni iyo jnu'un yoso nuu ley un nuu ndi'i nación Israel, ti ni ki'in da niñi chelu un jiin niñi ndixi'yu, sakanuu da jiin nducha, ti ki'in da ixi kua'a, jiin yuku hisopo ti joso yuyu da niñi un siki tutu ley Yandios jiin siki tendi'i yivi naa i. ²⁰Ti ni kachi Moisés: "Ja'a kuu niñi ja kua'a jandaa siki jniñu ni sa'a Yandios jiin yo", ni kachi da. ²¹Ti suni ni joso Moisés niñi un ini ve'e ii ja ni kuu jiin ñi, jiin siki taka ndajniñu ja ka jajniñu da ja ni ka chiñu'un da Yandios. ²²Ti ja siki jnu'un jana'an un, ja yajni ndi'i, chi ka'an ndaa ley Yandios ja na ndundoo jiin niñi kuíti. Chi nu tu kati niñi kuíti un, ti tu kuu kuanka'nu ini Yandios nuu kuachi yivi un.

Ni nasoko Cristo maa ya ja ni kenchaa ya kuachi yo

²³Ti ja nava ni iyo jnu'un jana'an un, ti taka ndajniñu ni ka jajniñu da ini ve'e ii, ja ni ndundoo jiin niñi kuíti un, tu ni ka nduu nava kaa nuu maa andivi. Chi ja na nduu nava kaa

nuu andivi, ti nandi'i un iin jniñu kanuu ga ja kuu taka jniñu ni kuu un. ²⁴Ti Cristo chi tu ni kivi ya nuu iin ve'e ii ja ni sa'a yivi, ja na sa'a ya iin jniñu nanu ka sa'a da ini ve'e ii un najana'an un. Chi jniñu jana'an un ni stuu ndaa inga jniñu ña'nu ga ja ni sa'a Cristo, ti jiin yukan ni ka kendo ndaa yo nuu Yandios. Ti siki jniñu ña'nu un, ja ni kivi Cristo andivi nuu kancha Yandios, ti yukan kancha ya ka'an ya ja'a yo naa yo. ²⁵Ti maa sutu Israel ka kuña'nu ga un ni ka kivi da naa kuiya ini ve'e ii ja soko da niñi kuiti. Ko Cristo tu ni sa'a ya siukan, ja soko ya maa ya tijni jinu, chi iin jinu ni ni soko ya maa ya ja kuu tendi'i yo. ²⁶Chi nu ni sa'a Cristo sia'an nanu ni ka sa'a sutu ni ka kuña'nu ga nuu nación Israel un, ti va taka kuiya soko ya maa ya ja na kuñ ya, undi na ni jankoo ñuyivi ti undi vijna ja kenchaa ya kuachi. Ti tuu, chi kivi ja kuan ndi'i ja'a ni kenda ndijin ya iin jinu ni ja kuu saa ni, ti ni soko ya maa ya ja ni kenchaa ya kuachi yo, ja tukaa ga kuña'nu kuachi un siki yo. ²⁷Ti sia'an nanu ka ji'i yivi iin jinu ni, ti suni sia'an kii juicio ja xndichi Yandios i, ja na sa'a ndaa ya taka jniñu ni ka sa'a i nuu ñuyivi ja'a, ²⁸ti suni siukan ni ji'i Cristo iin jinu ni ja ni soko ya maa ya ja ni naki'in ya kuachi yivi naa i na ni ndo'o ya nundo'o. Yukan ti jaa iin kivi nu nchaa ndijin tuku ya inga jinu, ko ansu ja soko ya maa ya ja na kenchaa ya kuachi, chi sa su'va kii nakinse'e ya yivi ka ndatu ja ncha ya.

10 Ti ja siki ley ni ja'a Yandios nuu Moisés, so ni

natejna'an ja kuu inga kivi kii, nu na siuku ndaa kuiti taka ja ka'an nuu ley un, ko maa ley un tu ni siuku ndaa kuiti. Ja sia'an kuu ja tu ni kuu ja sa'a ndaa kuiti ley un ja taka yivi ka chiñu'un Yandios, na kendo ndaa i nuu ya iin jinu ni. Tu ni kuu siukan, chi taka yivi Israel un ni kuu ja ni ka soko i kuiti ja kuu kuachi i ndi kuiya ndi kuiya. ²Chi tu ni kuu sa'a ley un iin jinu ni ja na kendo ndaa i nuu Yandios. Chi nu ni ka siuku ndaa kuiti i ley un, ti va tukaa kuiti siin i ja soko i kuiti ja kuu nuu kuachi i ja kuu iin jinu ni ja na kendo ndaa i nuu Yandios, ti taka yivi ja kuni chiñu'un Yandios tukaa kankuachi kuachi un siki i jiin inijnuni i. Ko nu tu ni kuu sia'an jiin ley jana'an un, ³chi taka i ni ka soko kuiti ja taka kuiya, ja ka nuku'un ini kuachi i. ⁴Chi niñi xndiki un jiin niñi ndixi'yu un, tu kuu kuiti kenchaa kuachi yo. ⁵Ja yukan kuu ja na ni kii Cristo nuu ñuyivi, ti ni ka'an ya jiin Yandios:

Ja ni ka soko yivi kuiti, jiin ja ni ka soko i ndajniñu ja kuu ta'u nuu ni.

Ko ansu nini taka ndajniñu ja ni ka soko i un kuni ni.

Chi ni ja'a ni yiki kuñu maa na ja na soko na nuu ni.

⁶Chi tu ni jajna'an ini ni ja ni ka ja'ma i kuiti ja soko i ti, xi ja soko i sava'ni ga inga ndajniñu ja na kenchaa i kuachi i.

⁷Ja yukan kuu ja ni kachi na jiin ni: "Ko nde'e ni, ja'a kancha na, ti iyo na ja na siuku ndaa kuiti na jniñu ja kusii ini maa ni, Tata na Yandios.

Chi sia'an ja yoso jnu'un un siki
na nuu tutu ii."

Ni kachi Jesús.

⁸Ti xnakan ni ka'an ya ja ansu
nini ni jajna'an ini Yandios ja ni
ka soko i kuiti, jiin na ni ka soko
i ndajniñu ja kuu nuu ya, ni ja
ka'ma i kuiti ja soko i ja na kenchaa
kuachi i, vasu siukan ni ta'u ley
jniñu. ⁹Yukan ti ni ka'an tuku ya:
"Ko nde'e ni, ja'a kancha na, ti iyo
na ja na siuku ndaa kuiti na jniñu
ja jajna'an ini maa ni, Tata na
Yandios." Ti ja ni ka'an ya siukan
ni sa'a ya ja na jankuñi ja ka soko
i taka kuiti, chi ni kachi ya ja soko
ya maa ya. ¹⁰Ti siki yukan ni siuku
ndaa kuiti Cristo Jesús jniñu ni tatu
Yandios nuu ya nava na ndivikoyo
yo jiin Yandios. Ti jniñu ja ni sa'a
Cristo Jesús kuu ja ni soko ya yiki
kuñu maa ya iin ni jinu ja kuu
saa ni. Ti jiin jniñu ña'nu un ni
ka kendo ndoo yo ja nduu yo yivi
Yandios.

¹¹Ti taka sutu yukan, chi ndi kivi
ni ka sajniñu da nuu Yandios, ti taka
ni jinu ni ka ja'ni da kuiti ka soko
da. Ti taka un tu kuu kuiti kenchaa
kuachi yo. ¹²Ko sutu jaa ja kuu maa
Cristo Jesús, chi iin jinu ni ni soko
ya maa ya nuu kuachi yo ja kuu saa
ni. Ni sino ndi'i ya jniñu un, ti sa ni
ndaa ya nu andivi nuu kancha ya
nda'a kua'a Yandios ja kuña'nu ya.
¹³Ti yukan kundatu ya vijna, undi
kivi na kundee ya jiin taka ja ka jito
u'u ya. ¹⁴Chi ja ni soko ya maa ya iin
jinu ni, ti jiin yukan ni siuku ndaa
kuiti ya ja kuu saa ni ja na kendo
ndaa yivi nuu Yandios. ¹⁵Ti maa
Espíritu Santo, suni ni ka'an kaji ya
jnu'un un, chi xnakan ni kachi ya:

¹⁶Su'va koo jniñu jaa ja sa'a ri jiin
yivi undi na jaa kivi un, kachi
Jito'o.

Na sa'a ri ja na nuku'un inijnuni
i ley ri. Ti na sa'a ri ja na
kundio ini i kuandatu i nuu
jnu'un yoso nuu ley ri.

¹⁷Yukan ti ka'an tuku ya: Ru'u
kuu ja kunda'u ini nuu i,
ti kuanka'nu ini ri nuu taka
kuachi i jiin taka jniñu kue'e
ni ka sa'a i.

Ni kachi ya.

¹⁸Nusa ti nu ja ni janka'nu ini
Yandios nuu kuachi yo, ti tukaa ga
iyo ni iin ja soko ga yo nuu Yandios
ja kuu nuu kuachi yo.

Ni nuña ichi kivi yo nuu Yandios

¹⁹Ja yukan ñani, ka iyo tu'va yo
jiin jnu'un ndee ini, chi kuu kivi
yo nuu ii xaan nuu kancha maa
Yandios. Ti kuu kivi yo siki ja ni
jati niñi Jesús ja'a yo. ²⁰Ja yukan
ni jiña ya iin ichi jaa, iin ichi va'a
ga ja na jaa yo ti kuncha yo ja kuu
saa ni, chi na ni ji'i ya ti ni te'nde
sa'ma yindaka ja jasi ve'e ii xaan ga
ini ve'e ii un, nuu ni kivi maa iin
ni sutu kuña'nu nación Israel. Ko
vijna siki ja ni ji'i Jesús, ti ni jiña ya
ichi ja na kivi yo nuu ii xaan ga nuu
kancha maa Yandios. Chi jandaa
ndixia kuu ja kivi koyo yo ka'an yo
jiin ya, ti ansu nini maa iin ni sutu
ni ka kuña'nu najana'an kivi koyo.
²¹Ti Jesús kuu sutu kuña'nu xaan
ga ja jito va'a ya yo'o, ja ka kuu yo
se'e Yandios. ²²Ti siki jniñu ña'nu ja
ni sa'a Jesús ja ni ji'i ya ja'a yo, ti ni
nduu ya sutu kuña'nu nuu yo, ti na
ko ndo'o ndaa ini yo maa ya ja nuu
kancha Yandios ka'an yo jiin ya, chi

ñukuu ndaa ini yo ja kuantu'u ya yo'o. Chi ni sandoo Jesús inijnuni yo nava tukaa kuñukuu ini yo ja jna'nu ndatu yo jiin kuachi yo. Ti suni siki jniñu ni sa'a Jesús ni sandoo ya yo'o, ti ni ka ja'a yo jandaa yukan nu ni ka janducha yo.

²³Ja yukan kuu ja na ni'in ndaa yo jnu'un ka'an yo, ja ka ndiyo ini yo ni'in yo ta'u nuu Yandios. Ti tu nakaka yata yo, chi su'va na siuku ndaa kuiti yo taka jnu'un ni chisojnu'un ya nuu yo. ²⁴Ti na nakani ini yo nasa kua'a yo jnundee ini nuu ñani jna'an yo ja ka kunda'u ini jna'an yo, ja suni kandixia i Jesús, ti na sa'a yo niña jniñu va'a.

²⁵Ti nini na ndututu yo naa yo ja na chiñu'un yo ya, ti koto kaka yata yo nanu ka sa'a sava i. Su'va vi'i ga na kua'a jnundee ini nuu jna'an yo, ti siukan sa'a yo, chi ja ka jini yo ja kuan kuyajni kivi ka'nu ga nuu ndenda ya.

²⁶Chi ja ni chaku ini yo jnu'un va'a Cristo Jesús. Ni kandixia ndaa yo jnu'un ya chi ni janta'u yo, ko nu nini ndo'o ini yo ja sa'a yo kuachi ti xndoo yo jnu'un ya, ti tukaa ga inga iyo ja kenchaa kuachi yo. ²⁷Ti tukaa ndo iyo ja nama siki yo chi ni kuiti ini ya nuu yo, ti vijna so kundatu ka'nu yo iin nundo'o ka'nu xaan ga ja kii nuu yo kivi na chaa juicio, chi kii ñu'un ti kayu taka yivi ka jito u'u Yandios. ²⁸Chi undi jana'an nu ni ka sani'in ini yivi nuu ley Moisés, ti nu ka iyo uu xi uni yivi ka kankuachi siki i, ti iyo ja na kuu i, ti tundo kunda'u kuiti ini nuu i.

²⁹Nu sia'an ni kuu un, ti ¿nasa ndo'o ini ra siki yivi ja ni ka kuxio

nuu ichi Yandios? Na kondo'o xaan yivi un, chi ka jañu ni'no i Se'e Yandios, ti ka skexiko i niñi ya ja ni jati ya, ti jiin jniñu ña'nu un ni kundaa kuiti jnu'un jaa un ja ni nakinse'e ya i. Ti nu na kuxio i nuu ichi ya, ti sa'a ndeva'a i siki Espíritu Yandios, ya sa'a ja ka ni'in yo jnu'un ya ja ni ka kandixia yo Cristo Jesús. ³⁰Chi ja ka jini yo ja maa Yandios ni kachi: “Maa ri na kua'a ja kondo'o yivi nava kuu ya'u nu ja ni sa'a i”, ni kachi ya. Suni ni kachi ya: “Maa Jito'o na xndichi ndaa ya siki kuachi yivi ni ka kachi ja ka yi'i i jiin ya.” ³¹Na nda'u yivi tu kandixia ndaa, chi iyo xaan ga nundo'o kondo'o i nuu nda'a Yandios, yaa chaku.

³²Ko nuku'un ini naa ra nasa ni kuu na ni nuña ndijin inijnuni ra ja ni ka kandixia ndaa ra jnu'un Cristo, ti ni ka jito ra nundo'o, ko ni ka kundee ra ti tu ni ka jika yata ra jiin jnu'un un. ³³Vasu ni ka ka'an ndeva'a yivi siki ra ti ni ka ndo'o ra nuu chitu un jiin, ko sava ra tu ni ka yu'u ja kujiin jiin ra naa ra kivi ni ka jna'an ra nundo'o. ³⁴Ti suni ni ka kunda'u ini ra nuu yivi ni ka iin vekaa ja siki jnu'un Cristo. Ti ni ka iyo sii ini ra, tu ni ka ndi'i ini ra ja ni ka kenchaa yivi taka ja ni ka ñava'a ra. Ko tu ni ka nandi'i ini da un chi vi'i ga ni ka kusii ini ra ja ka jini ndaa ra ja vi'i ga ka ñava'a ra nuu Yandios, ti yukan tu naa kuiti, ti ansu ja ni ka kenchaa yivi un nuu ra naa ra. ³⁵Nusa ti koto sia ra jnu'un Jesús nava ni kandixia ndaa ra, chi ka'nu xaan iin ta'u ni'in ra ja siki un. ³⁶Ti koto xndi'i ra ini ra, ti siuku ndaa jniñu ni ta'u

Yandios nuu ra, chi ni'in ra ta'u ja ni chisojnu'un ya. ³⁷Chi sia'an ka'an tutu ii Yandios:

Ja ni kuyajni ndaa kuiti ndenda Cristo ja ndiji ya, ti tukaa kukuee ya.

³⁸Taka yivi ni ka kandixia ja ni ji'i Cristo ja'a i, nuu yivi un kachi Yandios ja iyo jnu'un ka'nu ini ya nuu kuachi i.

Ti yivi un keta'u i nuu ya, ti kuchaku i ja kuu saa ni.

Ko nu na kaka yata i, ti tukaa ga kusii ini ri jiin i.

Ni kachi Yandios.

³⁹Ko yo'o chi tu ka kuu yo nanu yivi ja ka jika yata, ti ka jna'nu ndatu i. Chi ka kandixia ndaa yo jnu'un Cristo Jesús, ti ni'in ta'u yo ja kuchaku ja kuu saa ni.

Jnu'un kandixia ndaa yo

11 Ti ja kandixia yo iin jnu'un kuu ja ñukuu ini yo ni'in yo taka ja ndiyo ini yo. Suni ja kandixia yo jnu'un Yandios iyo ndaa jnu'un un ini yo ja iyo ndixia taka ja tu ja'i kuni yo vijna. ²Ti tijni yivi jana'an, ni jajnu'un Yandios maa i chi ni ka kandixia ndaa kuiti i.

³Siki ja kandixia yo jnu'un Yandios kuu ja ka ñukuu ini yo ja ni sa'a ya ñuyivi jiin andivi, jiin nini jnu'un ni ka'an ya. Ti jiin jniñu ña'nu ndiso Yandios ja tu ni jini yo, ni jankoo taka ja jini yo vijna.

⁴Ti iin chaa ni nani Abel najana'an siki ja ni kandixia da jnu'un Yandios, ni kuu ja ni soko da iin ja va'a ga nuu ya ti ansu Caín. Ja yukan kuu ja ni ja'a Yandios jandaa ja iyo ndaa ini da,

chi ni janta'u ya ja ni soko da kuiti nuu ya. Ti vasu ja ni ji'i da, ko ka ndakuni'in ga ya jnu'un da jiin yo undi vijna, chi chaa ni kandixia ndaa ni kuu da.

⁵Ti suni Enoc ni kandixia da jnu'un Yandios, ti ja yukan kuu ja ni naki'in ya maa da kuano'on da andivi, ti tu ni ji'i da. Tu ni ka jini yivi nachi kua'an da chi so ni ndoñu'un ii da kua'an da, chi kachi tutu ii ya ja undi na ti naki'in ga Yandios maa da ni kusii ini ya jiin taka ja ni sa'a da. ⁶Ko nu tu kandixia yo jnu'un ya, ti tu kuu ja kusii ini ya jiin yo. Chi yivi ndiyo ini ja kotu'va i nuu Yandios, kanuu ja na kandixia ndaa kuiti i ja kusii ini ya jiin taka yivi ka nanduku ya. Ja yukan chi jandaa ndixia kuu ja kua'a ya ta'u nuu i ja kunda'u ini ya maa i.

⁷Ti suni Noé, ni kandixia da jnu'un ya na ni kachi ya ja koo nundo'o xaan vasu ti kuni ga da jiin nduchi da. Ja yukan kuu ja ni jandatu da ti ni sa'a da iin barco ka'nu ja nani arca, ja na nama da nii jna'an da ini ve'e ja tu naa i. Ni kandixia da ti ni siuku da jniñu ni ta'u Yandios. Jiin jniñu un ni kankuachi da siki yivi ja na jna'nu ndatu i. Ko maa Noé, ni ni'in da ta'u da chi ni kendo ndaa da nuu Yandios, chi ni kandixia da jniñu ja ni ta'u ya nuu da.

⁸Ti suni Abraham, ni kandixia da jnu'un ni ka'an ya, ti ja yukan kuu ja ni janta'u da na ni ka'an ya jiin da ja ki'in da iin ñu'un nuu kua'a ya ja kuu ta'u maa da jiin taka jna'an da kikoyo yukan. Ti ni kee da kua'an da vasu tu kujnuni ini

da naa ichi kua'an da. ⁹Suni ja ni kandixia Abraham jnu'un ni chiso ya nuu da, ti yukan ni kuncha da nuu iin ñu'un ja ni chisojnu'un ya ja kua'a ya nuu da, ko ni kuncha da un nanu chaa ñuu jika ja ni ti'li ñu'un da tu ni iyo. Ti ni kuncha da ini iin ve'e ñii, suni se'e da Isaac jiin Jacob, chi iin nuu ni ka ni'in da ta'u ja ni chisojnu'un ya. ¹⁰Chi ni ndiyo ini Abraham ja ni'in da ta'u da ja na kuncha da ñuu ja tukaa naa kuiti un, iin ñuu ja kutu ni jani maa Yandios na kivi ni sa'a ya.

¹¹Ja yukan, vasu ja ni kuña'nu xaan Abraham, ko ñukuu ini da ja siuku Yandios jnu'un ni kachi ya. Ti ni iyo jnu'un ndee ini jiin da ja koo iin se'e da jiin ñasi'i da Sara, vasu ja ni nchii xaan ña, ti ni iin se'e ña tu ni iyo na ni kunchuku kuachi ña. ¹²Ti siukan ni kuu ja ni nakaya kua'a xaan jna'an Abraham vasu jaku ni ga na da niku. Ti jna'an da ni ka ndukua'a xaan nanu chuxini iin nuu andivi, xi nanu ndi iin ndi iin ñiti ndi'i ja kaa yu'u mar ja tu kundee kuiti yo ka'u yo.

¹³Ti taka yivi un ni ka ji'i yi, vasu tu ni ka ni'in i ja ni chisojnu'un Yandios, ko ni ka kandixia ndaa i maa ta'u ka'nu ga ja ni chisojnu'un ya, ti ni ka chaku ndaa ini i ja kii iin kivi nuu kuu ndaa kuiti ga taka jnu'un un. Ti ni ka kusii ini i ni ka jito nchaa i ja ni chisojnu'un ya un. Chi ka jini va'a i ja na ni kunchuku i nuu ñuyivi ja'a, ti changa ga ni'in i ta'u ka'nu ga un. Ja yukan ni ka ka'an i ja ka kuu i nanu yivi ñuu jika ka jikonuu nuu ñuyivi ja'a. ¹⁴Ti taka yivi ja ka'an siukan, chi kachi ndaa i ja tu ñu'un ini i ja ñuyivi ja'a

kuu ñuu i ja kuu saa ni. Chi su'va ka ndatu i iin ñuu vii ga ja kuu ñuu maa i. ¹⁵Chi sa ti ni ka nakani ini i siki ñuu nuu ni ka kee undi nuu, ti va nandeokuñi tuku i niku. ¹⁶Ko tuu, chi ka ñukuu ini i ja ni'in i ta'u nuu kuncha i inga ñuu va'a ga undi maa ñuu kande andivi. Ja yukan ni ka jandatu i jnu'un Yandios, ti tu kukanuu ya ja kuu ya maa Yandios nuu i, ti maa i ka kuu se'e ya, chi ja ni satu'va ya iin ñuu vii xaan nuu kunchuku i.

¹⁷Ni kandixia ndaa Abraham jnu'un Yandios. Ja yukan kuu ja ni ja'an da jiin Isaac ja na kin soko da yi, ti ni jito jnuni Yandios maa da. Ti ja iyo tu'va da ja soko da se'e da, vasu maa iin ni i kuu se'e yii da. ¹⁸Ti ni kachi Yandios jiin da ja jiin maa iin ni Isaac, ti nakaya jana'an da. ¹⁹Ti Abraham, ja ñukuu ini da ja maa Yandios suni kuu naxndoto ya vasu yivi ni ka ji'i, (ti ja'a kuu kachi yo ja ni natava jaa da se'e nuu ñuji'i un.)

²⁰Ti Isaac, suni ni kandixia ndaa da Yandios. Ja yukan kuu ja ni kachi da jini se'e yii da Jacob jiin Esaú ja nakaya xaan jna'an da ja kuu kivi. ²¹Ti Jacob, suni sia'an ñukuu ini da ja siuku Yandios jnu'un ni ka'an ya. Ja yukan kuu ja vasu yituu da yujnu da ni ka chiñu'un da Yandios siki ja ni siuku ya jnu'un ya nuu da.

²²Ti suni José, na jana'an ni kandixia da jnu'un ni kachi Yandios. Ja yukan kuu ja nu kuan kuyajni kuū da, ti ni kachi da ja taka jna'an Israel, jaa iin kivi ti kekoyo i nuu nación Egipto. Ti ni tatu da ja na kunda'a i yiki da undi ñuu nuu kivikoyo i kunchuku i.

²³Ti na ni kaku Moisés, ti tata yi jiin nana yi ni ka kandixia da ja ndito Yandios maa i. Ti ja yukan ni kuu ja ni ka jito sa'yi tata i maa i nuu uni yoo, chi ni ka jini da ja ni kuu yi iin suchi va'a xaan. Ti tu ni ka yu'u da jniñu ni ta'u rey Egipto un ja na kuū taka suchi yii kuachi nación Israel. ²⁴Ti maa Moisés ni kandixia da jnu'un ni kachi Yandios nuu yivi ya. Ti ja yukan kuu ja nu ni ja'nu da, ti tu ni ja'a da jnu'un ja kuu da se'e ña'an kuu se'e si'i rey Egipto. ²⁵Chi ni kuu ini da ja ki'i da jiin yivi ñuu Yandios ja na kondo'o da jiin taka jna'an da un, ja ka kuu yivi Israel ja ni nakaji ya ja na kendo kuu maa yivi ya. Ti yivi ñuu Egipto ni ka jito u'u nuu yivi Israel, ko ni kuu ini Moisés ja na kondo'o da jiin i, ti ansu ja na sa'a da kuachi. Ti kuxio da nuu i ja kusii ini da ja kuu nu na kivi da jiin yivi rey Egipto. ²⁶Chi ni sa'a da nanu ja kanuu ga ja na kondo'o da, ja na ka'an ndeva'a yivi siki da, nanu ka'an ndeva'a yivi siki Cristo ja taji Yandios inga kivi ja na sa'a ya jniñu ña'nu. Chi ni ndo'o ini da ja kanuu ga ja na kondo'o da, ti ansu ja ni'in da taka nuu ja iyo nuu nación Egipto ti kuu riku da. Chi ñu'un ini da ja maa Yandios kua'a ta'u da ja iyo andivi. ²⁷Ti sia'an ni kandixia da jnu'un ni kachi ya nuu yivi ya, ti ja yukan ni kuu ja ni kee da nación Egipto ti kua'an da. Ko tu ni yu'u da ja kuiti ini rey Egipto un nuu da. Chi su'va ni kundee da jiin taka jniñu da, chi ni chaku injnuni da nau kuu maa Yandios vasu tu ni jini da ya.

²⁸Ti siukan ni kandixia da jnu'un ni ka'an Yandios. Ja yukan na ti ni

kachi da ja na ka'ni yivi Israel iin lelu, ja ni nani lelu pascua. Ti jiin yukan ni xnukoo da viko pascua ja kuu nación Israel. Ti ni ta'u da jniñu ja na koso yuyu i niñi ti jika si'ñi yuxe'e jiin yujnu xini si'ñi un, nava nu ni ya'a ángel Yandios ja ka'ni ya taka se'e yivi ñuu Egipto, ti tu ka'ni ya se'e ña'nu nuu yivi Israel. Ti yukan ni keja'a viko pascua un nuu nación Israel. ²⁹Ti siki ja ni ka kandixia yivi Israel jnu'un Yandios ni kuu ja ni ka ya'a da nuu nducha mar, chi ni jiña ya iin ichi ma'ñu nducha Mar Kua'a un, ti yukan ni ka ya'a da, ti ni ka kejiyo da nuu ñu'un ichi. Ti suni siukan ni ka ndo'o ini chaa Egipto un ja ya'a da niku. Ko ni nasia ya nducha mar un siki da, ti tendi'i da ni ka ji'i.

³⁰Ti ni kandixia yivi Israel jniñu ni sa'a ya. Ja yukan kuu ja ni nduva nama ndi'yu yu'u ñuu Jericó, na ni ka jikonduu da uxia kivi jata nama un.

³¹Ti Rahab, vasu ni kuu ña iin ña'an sii ini, ko ni kandixia ña jnu'un ni ka'an ya nuu yivi Israel. Ti ja yukan kuu ja ni chindee ña taka chaa Israel ja ni ka jito yu'u nasa iyo ñuu ña. Ti sia'an tu ni ji'i ña jiin yivi ñuu ña un, ja ni ka kuu ni'in ini i nuu jnu'un ya.

³²¿Ti ndo ka'an ga ri nusa? Chi tu kundee kuja ri ja kani ri jnu'un siki chaa ña'nu jana'an nanu Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel jiin taka ga chaa ni ka ka'an jnu'un Yandios undi najana'an. ³³Ti taka da ni ka kandixia ja sa'a ya ja'a da. Ja yukan kuu ja ni ka kundee da ni ka kanaa da jiin taka ñuu ka

kuña'nu, ti va'a ni ka ta'u da jniñu nuu ñuu un. Ti ni ka kuu ndee ini nu ni chiso ya ja chindee ya maa da naa da. Ti nuu sava ga da, ni jasi ya yu'u ndika'a un ja tu ni ka yaji ti da. ³⁴Ti sava ga da, ni ka jito u'u yivi da, ti ni ka ja'a i iin nundo'o kuu da ja na kayu da, ko tu ni ka kayu kuiti da nuu ñu'un un vasu kanda kua'an, ti sava da ni ka kaku ja tu ni ka jil'i da jiin yuchi. Ti sava ga da ni ka nani'in ndee ini da ja tukaa ga naa da ja ni'in teyii ni iyo nuu guerra un, ti ni ka kundee da jiin soldado taka ñuu jika un ja ni ka jito u'u maa da. ³⁵Ti sava ñasi'i un, ni ka nandoto se'e ña na ni ka jil'i i. Ti sava ga yivi ni ka kandixia jnu'un ya, ni ka ndo'o xaan i sa ni ka jil'i i, chi tu ni ka ja'a i jnu'un ja kuxio i nuu ichi Yandios ti kaku i, chi ni ka ñukuu ini i ja kanuu ga ja na naxndoto ya i ti na ni'in i ta'u va'a xaan ga ja na kuchaku i ja kuu saa ni.

³⁶Ti sava ga i ni ka sa'a kata yivi nuu i ja ni ka kuu ichi ini nuu i, ni ka ja'a tau i. Ti undi jiin cadena ni ka ju'ni nda'a i, ti ni ka chondee i vekaa. ³⁷Ni ka ja'a yivi yuu xini i, ti ni ka ja'nchaa sava maa i jiin sierra, ni ka jito xaan i nundo'o un. Ti ni ka ja'ni maa i jiin yuchi. Ni ka jikonuu i yayukan, ti ni ka ñu'un i mani ñii rii jiin ñii ndixi'yu. Ni ka yaku nda'u i siki nundo'o un ja ni ka ndo'o ka nene i. Ni ka ndi'i xaan ini i jiin taka jniñu kue'e. ³⁸Ti va'a xaan ga yivi ni ka kuu i ansu taka ga yivi ñuyivi ja'a. Ti vasu siukan ko ni ka ndikun yivi jata i ja ni ka jikonuu nda'u i undi nuu ñu'un te'e.

Ti ni ka nchaa i chii yuku. Ni ka nchaa i yau kava jiin yau chii ñu'un.

³⁹Ti taka yivi ja'a, vasu ni janta'u Yandios maa i ja ni kandixia ni ini i jnu'un ni kachi ya ja sa'a ya ja'a i. Ko tu ni ka ni'in i iin ta'u ka'nu un.

⁴⁰Chi ni satu'va ya iin jniñu ña'nu xaan ga, ti yukan ni sa'a Cristo jiin yo, nava iin jinu ni ni'in i iin ta'u ka'nu ga jiin yo naa yo.

Na kuñukuu ini yo maa Jesús

12 Yukan kuu ja ka iyo kua'a yivi ni ka ñukuu ndaa kuiti ini nuu jnu'un ni kachi Yandios, ti yukan na nde'e na koto nchaa yo nasa ni ka kandixia ndaa chaa jana'an un naa da. Ti na sandee ini yo kundandikun yo maa ichi ja ni ja'a Yandios ja na kunchuku yo nuu ñuyivi ja'a. Ti na xndoo yo taka kuachi ja sakanuu ini yo, chi yukan kuu ja xnaña'an nuu yo ti jasi ichi ki'in yo. ²Ko nu ñukuu ini yo ja siuku ndaa yo ichi un, ti kuni ja na kandixia ndaa kuiti yo maa Jesús ti na kuandatu yo jnu'un ya. Chi maa iin ni Jesús ni sa'a jniñu ña'nu un ja na keta'u yo nuu ya nu na kandixia yo maa ya, ti maa ya na sa'a ja na siuku ndaa kuiti yo jnu'un kandixia yo. Ti na kundandikun yo Jesús. Na ni kee ya vaji ya andivi, ni kusii xaan ini ya, chi ni ndiyo ini ya ja kondo'o konene ya ti kuu ya nuu nda'a cruz nava na sinu ya jniñu vaji ya ti nduña'nu ya jiin Yandios. Ja yukan tu ni kukanuu kuiti ya ja sia'an kuu ya, vasu un nu sia'an na kuu iin yivi ti kuta'u i jnu'un kanuu. Ti yukan ni nukoo ya nda'a kua'a Yandios ti ni nduña'nu ga ya yukan.

³Ti kani ini naa ra nasa ni tava xaan ini Jesús ja ni ndo'o ni nene ya nuu nda'a yivi ndeva'a ja ndeva'a kuiti ni ka sa'a i jiin ya. Ja yukan na ti koto kuita ini ra ja nandi'i ini ra. Ti tu kaka yata ra nuu ichi ya siki nundo'o. ⁴Chi changa ga kondo'o ra ja kuu ra ja siki kuachi. ⁵Ti xi ja ni ka naa ini ra naa ra ja ka'an tutu ii Yandios ja ja'a ya jnu'un ndee ini, ja ka kuu ra se'e ya, ti kachi ya:

Se'e, koto skexiko ra nundo'o ja'a Jito'o ro'o, ja na najista ya ro'o.

Ti koto kukui'ya ini ra nu na ka'an ya nuu ra, chi sia'an ti kuu ndee ini ra kundikun ra ichi ya.

⁶Chi kunda'u ini Jito'o taka yivi mani ya jiin, ja yukan kuu ja najista ya i.

Ti ja'a ya nundo'o nuu taka yivi naki'in ya ja kuu se'e ya.

⁷Nusa ti sandee ini ra naa ra nu na kua'a Yandios nundo'o ro'o, chi sa'a ya jiin ra nanu sa'a iin tata jiin se'e da. Chi tu ni iin se'e iyo ja tu kua'a tata i yujnu xii maa i. ⁸Chi nu tu kua'a ya jaa kondo'o ra, nusa ti kuu ra nanu iin se'e nda'u, ti va ansu se'e maa ya kuu ndixia ra nu sia'an. Chi taka ja kuu se'e ya yukan ja'a ya ja na kondo'o i. ⁹Ti suni tata yo ñuyivi ja'a, suni ni ka ja'a da nundo'o yo'o, ti sa ni ka jandatu yo nuu da. Ti ansu kanuu ga maa Tata yo Yandios ja na kuantu'u yo nuu ya ja ja'a ya nundo'o yo'o, ja maa ya kuu ja ni ja'a inijnuni yo. Ti suni maa ya sa'a ja na kuchaku yo ja kuu saa ni. ¹⁰Ti tata yo ñuyivi ja'a, ni ja'a da nundo'o yo'o ja kuu

jaku ni kivi, nasa ni kuu ini maa da. Ko maa Yandios chi ja'a ya iin nundo'o nuu yo nanu kuu un ja va'a ga ja na kendo va'a ga yo nuu ya, chi jiin yukan kuñukuu ini yo ja ndundoo yo nanu iyo ndoo kuiti maa ya. ¹¹Ti jandaa ndixia kuu ja tu kusii ini yo nundo'o xaan yo un, chi su'va kukui'ya ini yo nuu jna'an yo nundo'o un. Ko jiin jnu'un kui'ya ini un ti kutu'va yo ja na kaka ndaa yo ichi maa Yandios, ti kukuee kaka sii yo ichi ya.

Koto ma skexiko yo jnu'un Yandios

¹²Ti ro'o naa ra, koto sa'a ra nanu ka sa'a chaa ja ka kuita ii nda'a da ti yijin xini jiti da, ja tu ka kundee da jiin nundo'o un. ¹³Ti kukutu ini ra kaka ndaa ra nuu ichi Yandios nava na kuñii ra ichi un, ti tukaa kivi nduu ra jiin kuachi.

¹⁴Ti kukutu ini ja na kunchuku mani ra jiin taka yivi, ja na koo ndoo koo ini ra nuu Yandios. Chi tu kuu kuiti kivi iin yivi nuu maa Jito'o nu tu xndoo i jniñu kue'e sa'a i. ¹⁵Koto jna'an naa ra nava tu yuji ra ti xndoo ra jnu'un va'a ja ja'a Yandios. Su'va vii vii xndaku nuu jna'an ra nava na kendajiyo ndaa na jiin jnu'un Yandios. Ti koto ni iin ra naa ra nandeokava ini ti stivi ra nuu jniñu va'a un nanu sa'a yuku jatu un ja tu ja'a jnu'un kua'nu itu yo. ¹⁶Ti koto kusikinchara jna'an ra ja ki'in ra siki jnu'un sii ini. Koto kusikinchara ra sia'an ti skexiko ra jnu'un Yandios jiin jniñu kue'e un, nanu ni skexiko chaa Israel jana'an ja nani Esaú. Chi ja siki iin ko'o ndeyu ni jikan da nuu ñani da, ti ni sama da yaji da ja ni kuu da chaa

nuu nuu tata da, chi Esaú ni kuu chaa nuu. Chi siki ja kuu da chaa nuu, ni ni'in ga da ichi niku. Ko siki iin ko'o ndeyu ti ni xiko da ndi'i un. ¹⁷Ti taka ra ka jini ja kuee ga, sa ni jini da ja kua'a tata da yaji kuta'u da ja kuu da chaa nuu. Ti tukaa ni kuu yukan, chi ni kendo kui'ya da ti tukaa ni ja'a tata da yaji nuu da. Chi tu ni nijniñu ja ni nakani ini da, vasu ni nde'e da.

¹⁸Ko maa ra naa ra ja ka kandixia ra Cristo, koto jna'an ra nanu ni jna'an yivi Israel jana'an na ni kunchuku i nuu yuku Sinaí. Ti ni ka jini ndijin i ja ni kayu ñu'un nuu yuku Sinaí un, ti nuu i ni kuña kuíti, ti ni kee tachi sau xaan.

¹⁹Ni'in xaan ni tivi iin ndiki, ti ni ka'an Yandios jiin ndusu ya. Ti yivi Israel jana'an un ja ni ka jini so'o i ja ka'an ya, ni ka kanda'u i ja tukaa ka'an ga ya jiin i. ²⁰Ti ni ka yu'u xaan i jiin jnu'un ni ta'u ya jniñu nuu i, chi ni ka'an ya: "Vasu iin kuíti nu na kivi ti yuku ja'a, ti ka'ni ra ti jiin yuu", ni kachi ya. ²¹Ti siki ja iyo xaan kuu taka ja ni ka jini i, ti undi Moisés suni ni ka'an da: "Ni'in ri ja yu'u ri", ni kachi da.

²²Yukan ni ka jna'an yivi Israel jana'an na ni ja'a Yandios ley ya nuu i nuu yuku Sinaí. Ko maa ra naa ra, siki ja ka kandixia ra Cristo, kuu kivikoyo ra nuu maa Yandios ja nani yuku Sión jiin ja nani ñuu nuu kancha maa Yandios chaku jiin ja nani ñuu Jerusalén kande andivi, nuu kanchuku kua'a xaan mil ángel ti ka kusii xaan ini i ka kanajaa i Yandios. ²³Kuu kivikoyo ra jiin taka yivi ka kandixia ja ni ka kivi i nuu ka kututu yivi ka kandixia ja

ka kuu i se'e Yandios, chi iyo lista i nuu andivi. Ti kivi ra nuu Yandios, ya nasa'a ndaa kuachi tendi'i yivi, nuu kanchuku yivi ni ka jika ndaa ichi Yandios nuu ñuyivi ja'a, chi vijna ja ni ka ndundoo kuíti i nuu ya. ²⁴Ti ja ni ka kivi ra nuu Jesús, ja maa ya kuu ja ndiso jniñu iin jnu'un jaa un, chi kancha ya ma'ñu sava jiin yo ja kuu nuu Yandios. Ti ka'nu ga iin jniñu ni sa'a niñi Jesús ja ni jati ya ja'a yo, ansu niñi chaa jana'an ni nani Abel ja ni ka'an kuachi nuu Yandios.

²⁵Nusa ti koto ma skexiko ra jnu'un ka'an ya jiin ra naa ra, chi yivi tu ni ka jandatu na ni ka'an ya jiin i nuu ñuyivi ja'a, tu ni ka kaku i, chi ni ja'a ya nundo'o nuu i. Ti xaan ga ko ndo'o yo nu tu kuandatu yo nuu ya ja ni taji ya jnu'un ya nuu yo undi andivi. ²⁶Chi na ni ka'an Yandios undi nuu yuku Sinai un, ni ni'in ñuyivi. Ko vijna chi kachi ya: "Iin ni ga jinu na kisi ri ñuyivi ko ansu maa ni ñuyivi, chi suni taka ja iyo andivi", kachi ya. ²⁷Ti ja ni kachi ya ja "iin ni ga jinu un", ni chaku ini yo ja chajiyo ya taka ja tu iyo kutu, ti kendo taka ja iyo kutu ja kuu saa ni, chi ja kachi maa ya kuu.

²⁸Ti ta'u kua'a ya nuu yo ja na ta'u yo jniñu jiin ya ja kuu saa ni, ja iyo kutu un. Ja yukan ti na nakuanta'u yo nuu ya, na chiñu'un yo maa ya, na kua'a yo ja yiñu'un ya, nava na kusii ini ya jiin yo. ²⁹Siukan na chiñu'un yo Yandios naa yo, chi xaan ini ya jiin taka jniñu ndeva'a, ti kuu ya nanu iin ñu'un ja xnaa ndikuíti ja tu va'a un.

Nasa kendo va'a yo nuu Yandios

13 Xndaku ri nuu taka ro'o ja ka kandixia Cristo ja na

siin ra kunda'u ini jna'an ra. ²Koto naa ini ra ja kanuu ja na kuanuu ra ve'e nuu yivi jikonuu, chi iyo jinu ja sia'an ni ka ja'a nuu yivi ve'e i, ti tu ka jini i ja maa tajnu Yandios ka kuu ja ni ka ja'a nuu i ve'e nuu un.

³Koto naa ini ra ja chindee ra yivi ka'iin vekaa, chi sa'a ra ja suni yindi'yu ra jiin i ini vekaa un. Suni koto naa ini ra taka jna'an ra ja ka ndo'o i nda'a yivi, ja suni siukan ndo'o maa ra nundo'o un.

⁴Ti tendi'i yivi ni ka nanda'a, na kua'a ja yiñu'un nuu jna'an i siki ja iin ni ka kuu i, ti koto ma kusikinchaa jna'an ra. Chi maa Yandios sa'a ndaa ya kuachi taka yivi ka sa'a sava'ni ga jniñu kue'e un jiin yiki kuñu i, yivi ja ka yisikinchaa jna'an jiin inga ñasi'i xi jiin inga chaa.

⁵Koto kundiyo ini ra xu'un, chi na kuu sii ini ra jiin nini ja ñava'a ni ra. Chi maa Yandios ni chisojnu'un ya ja chindee ya na ni ka'an ya: "Tu sia kuiti ri ro'o, ni tu xndoo kuiti ri ro'o", ni kachi ya. ⁶Ja sia'an kuu ja iyo jnu'un ndee ini jiin yo. Ja yukan kuu kachi yo:

Maa Jito'o kuu ya chindee ru'u,
ti tu koyu'u ri sava'ni ga jniñu
ndeva'a na sa'a yivi siki ri.

Kachi yo.

⁷Ti chu'un va'a ini naa ra siki chaa ni ka xndaku jnu'un Yandios nuu ra, chi vii xaan ka jika da nuu ichi Yandios nuu ñuyivi ja'a. Ti sia'an sa'a ra naa ra nanu ni ka sa'a chaa un ja ni ka kandixia ndaa kuiti da jnu'un Yandios. ⁸Ti na kukutu jniñu ña'nu ni sa'a Jesús ja'a yo, ti ni kendo ndaa kuiti ja kuu kivi vijna, ti ja kuu saa ni, chi

undi na jana'an ja iyo ya, ti iin ni kuu maa ya vijna. Ti sia'an koo ya ja kuu ni kivi vaji, ti tu naa ya. ⁹Ti koto kandixia ra iin jnu'un ja tu kejna'an jiin maa jnu'un Yandios siki Cristo. Chi su'va na kukutu ini ra jiin mani jnu'un ndaa kuiti ja ka kandixia ra, chi jnu'un un kuu ja ni kunda'u ini Yandios yo'o, siki jniñu ni sa'a Cristo Jesús. Ti jiin jnundee ini Yandios kunchuku ra ñuyivi ja'a, ko ansu jnundee ini Yandios kuu nu na siuku ra jnu'un ka'an ja iyo iin nuu ni ndeyu kaji ra naa ra. Ti koto chunso'o ra jnu'un un, chi tu chindee un yivi ja na kunchuku va'a i nuu ñuyivi ja'a. ¹⁰Ko maa yo, chi ka yi'i yo jiin Cristo ja ni soko ya maa ya ja'a yo. Ti taka sutu ka soko nanu jnu'un ley jana'an un, ka soko da ndajniñu ini ve'e ñii Israel. Ti tundo kuiti ja ni'in da nuu Yandios, chi Cristo kuu ja ni soko ya maa ya ja kuu yo'o.

¹¹Ti maa sutu kuña'nu ga nuu nación Israel, ni ka soko da ñiñi kuiti ini ve'e ii ga un ja na kenchaa kuachi da, ti yiki kuñu ti ni ka ja'ma da ichi jata ñuu. ¹²Ti suni siukan ni ndo'o nene maa Jesús ichi jata ñuu un nava jiin ñiñi maa ya ni sandoo ya yivi ja ka kuni ndivi nuu Yandios. ¹³Nusa ti tukaa ga kejna'an yo jiin yivi ka siuku jnu'un jana'an un, ja tu ni ka kandixia i Cristo. Chi ja no'on yo jiin ya ichi jata ñuu un, ti na kondo'o yo siki ja ni kandixia yo ya sia'an nanu ni ka skexiko i ya. ¹⁴Chi ñuyivi ja'a tu kuu ñuu nuu kunchuku yo ja kuu saa ni. Chi su'va na kundio ini yo ja kii iin kivi, ti ndenda iin ñuu ka'nu ga nuu kuncha yo ja kuu saa ni.

¹⁵Ti ja kuu siki jniñu ña'nu ni sa'a Cristo Jesús ja kuu yo, nini na ndakuni'in yo ja kuña'nu ga maa Yandios, chi yukan kuu nanu ja soko yo maa yo nuu ya. Yukan kua'a yo jandaa ja ka yi'i yo jiin ya.

¹⁶Ti koto naa ini ra ja chindee nuu jna'an ra. Na kua'a nuu i sava'ni ga ja ka nandi'i yivi. Chi nanu ja ka soko ra nuu Yandios kuu taka jniñu ja'a. Ti yukan kuu ja kusii ini Yandios jiin.

¹⁷Na xndaku ri nuu ra naa ra ja na kua'a ra ja yiñu'un nuu chaa ka ta'u jniñu nuu ra. Ti kuandatu ra nuu da, ti koto sani'in ini ra nuu jnu'un ka xndaku da un. Sia'an sa'a ra naa ra, chi ka ndiso jniñu da ja koto va'a da nasa kunchuku ra. Chi nu vii ka jandatu ra, ti tu ka kukui'ya ini da. Chi su'va ka kusii ini da ja nakua'a da jnu'un un nuu Yandios siki jniñu ka ndiso da. Chi nu na sani'in ini ra nuu da, ti va tundo kutu'va kuiti ra jiin jnu'un ka xndaku da un.

¹⁸Ti kakanta'u naa ra ja kuu ru'u naa ri, chi jini injnuni ri ja tu ka yuji ri jiin jniñu ka ndiso ri. Chi ka kuni kua'a ri ja yiñu'un nuu taka jniñu ka ndiso ri. ¹⁹Ti suni ka'an nda'u ri jiin ra ja na kakanta'u xaan ra ja kuu ri, nava na kua'a ya jnu'un ja yachi na jaa ri nuu kanchuku ra naa ra.

**Jnu'un sandee ini ja kanxia'u
da sandi'i ni ga**

²⁰Ti maa Yandios ja ja'a ya jnu'un ndee ini jiin jnu'un sii ini

yo'o, ja ni naxndoto ya Jito'o Cristo Jesús nuu ñuji'i. Ti ni nduu Jesús nanu iin pastor kuña'nu ga ja ndito ya yivi ja ka kuu i nanu rii ya. Chi jiin niñi ya ja ni jati ya na ni ji'i ya, jiin yukan ni sa'a kutu ya tratu jaa ja kuu saa ni.

²¹Ti ñu'un ini ri ja Yandios na sa'a ya ja iin ni na koo ini ra naa ra ja ka sa'a ra taka jniñu va'a nava jajna'an ini maa ya. Ti suni ñukuu ini ri ja na sa'a Yandios ja na kivikoyo yo jiin mani maa jniñu kusii ini ya jiin. Ti kuu siuku yo jiin jniñu un, chi maa Cristo Jesús ni ka'an ya ja'a yo nava na kivi yo nuu Yandios. Ti na kachi yo ja vii xaan kuña'nu Cristo Jesús ja kuu ni kivi vaji. Ti sia'an na koo.

²²Ti ka'an nda'u ri jiin ra ñani, ja na saka'nu ini ra naa ra siki jnu'un ni xndaku ri vasu jaku ni jnu'un ni chaa ri nuu tutu lulu ja'a. ²³Ti kaxnu'un ri ja ñani yo Timoteo, ja ni kee da vekaa. Ti nu na chaa yachi da, ti kuajakoyo ndinduu ri nuu kanchuku ra ja na nakuni jna'an yo.

²⁴Ti kanxia'u ja kuu maa ri nuu taka chaa ka ta'u jniñu nuu ra, jiin taka ñani ri ja ka kandixia un, ja na sandee ini da naa da. Suni kachi ri ja yivi ka kandixia ñuu Italia, kachi i ja na sandee ini ra naa ra. ²⁵Ti maa Yandios na chindee chituu ya ro'o, ti na kua'a ya ja va'a ja kuu ra.

Siukan na koo.